Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

SUWINET

'Veilig omgaan met elkaars gegevens"

Opdrachtgever

Inspectie SZW

Onderzoek

Einddatum – 15 mei 2015

Categorie

Toezicht en functioneren van sociale zekerheid

Conclusie

De Inspectie SZW heeft diverse malen gerapporteerd over gebrekkige beveiliging van persoonsgegevens die worden uitgewisseld via Suwinet en incidenteel misbruik of oneigenlijk gebruik van deze gegevens. Mede naar aanleiding van het rapport 'De burger bediend in 2013' dat in oktober 2013 is gepubliceerd, is een groot aantal maatregelen vanuit de VNG, UWV en SVB (samen vertegenwoordigd in het Opdrachtgeversberaad) en het ministerie SZW aangekondigd. De staatssecretaris heeft in het Algemeen Overleg van 20 maart 2014 toegezegd de Inspectie SZW te vragen het onderzoek naar de beveiliging vanaf het najaar 2014 te herhalen. Het betreft een vervolgonderzoek op het onderzoek uit 2013.

Slechts één op de zes gemeenten voldoet aan de zeven essentiële normen. Er is een significante verbetering (de gemiddelde score steeg van 2,4 naar 3,9 normen positief) ten opzichte van het onderzoek in 2013. Dit is te danken aan de diverse acties vanuit het opdrachtgeversberaad en individuele gemeenten. Echter het totaalbeeld is onvoldoende, zeker als men zich bedenkt dat de normen al sinds 2002 gelden. Het zijn vooral de normen die zich meer richten op de "werking" van Suwinet die lager scoren. Het betreft dan zaken als het daadwerkelijk controleren, rapporteren en
voorlichten.

Link naar bestand

http://www.onderzoekwerkeninkomen.nl/rapporten/s1vwoe7d

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Suwinet

‘veilig omgaan met elkaars gegevens’

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Suwinet
‘veilig omgaan met elkaars gegevens’

Colofon

Rapport	Suwinet 'veilig omgaan met elkaars gegevens'
Nummer	R1502
ISSN	1383-8733
ISBN	978-90-5079-276-9
Datum	mei 2015

Voorwoord

Nog steeds geven gemeenten onvoldoende invulling aan een aantal essentiële normen op het terrein van beveiligingsbeleid, de organisatie van informatiebeveiliging en de logische toegangsbeveiliging. Van de gemeenten voldoet 17% aan zeven door de inspectie geselecteerde normen. Dit onderzoek toont aan dat er op het terrein van informatiebeveiliging in een periode van bijna twee jaar een verbetering is opgetreden. In het onderzoek 'de burger bediend in 2013' scoorde slechts 4% van alle gemeenten positief op alle zeven normen.

In het rapport wordt per gemeente weergegeven aan hoeveel normen is voldaan. Specifiek is ook gekeken naar de groep gemeenten die in het vorige onderzoek is beoordeeld. Het blijkt dat die gemeenten er gemiddeld meer op vooruit zijn gegaan. Maar ook hier geldt dat verreweg de meeste gemeenten niet aan alle normen voldoen.

Vanuit het opdrachtgeversberaad zijn in oktober 2014 diverse acties – samengevat in het programmaplan 'borging veilige gegevensuitwisseling Suwinet' – benoemd die gericht zijn op een veiligere gegevensuitwisseling. Daarnaast heeft de VNG aanvullend acties gestart. Het uiteindelijke resultaat is echter altijd een gevolg van acties die gemeenten zelf ondernemen. Daarom moet bij de gemeente het belang van een veilig gebruik van gegevens worden uitgedragen in de organisatie en verweven in de dagelijkse praktijk.

De Inspectie zal met de VNG optrekken om de bevindingen en resultaten van het onderzoek breed onder gemeenten te verspreiden. Daarnaast zal de Inspectie aanvullend onderzoek uitvoeren bij individuele gemeenten.

Mr. J.A. van den Bos
Inspecteur-generaal
Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Inhoud

1 Samenvatting en oordeel

1.1 Aanleiding en achtergrond

De Inspectie SZW heeft diverse malen gerapporteerd over gebrekkige beveiliging van persoonsgegevens die worden uitgewisseld via Suwinet en incidenteel misbruik of oneigenlijk gebruik van deze gegevens. Mede naar aanleiding van het rapport 'De burger bediend in 2013' dat in oktober 2013 is gepubliceerd, is een groot aantal maatregelen vanuit de VNG, UWV en SVB (samen vertegenwoordigd in het Opdrachtgeversberaad) en het ministerie SZW aangekondigd.[1]

De staatssecretaris heeft in het Algemeen Overleg van 20 maart 2014 toegezegd de Inspectie SZW te vragen het onderzoek naar de beveiliging vanaf het najaar 2014 te herhalen. Het betreft een vervolgonderzoek op het onderzoek uit 2013. In het Algemeen Overleg is tevens aangegeven dat aan de hand van de uitkomsten van dit onderzoek met VNG en BZK wordt vastgesteld of aanvullende maatregelen nodig zijn. De Inspectie SZW heeft met het verzoek voor een vervroegde uitvoering van het vervolgonderzoek ingestemd. In de oorspronkelijke planning stond dit onderzoek voor eind 2015.

Aanvullend heeft de Inspectie SZW, mede op verzoek van de staatssecretaris, een onderzoek uitgevoerd specifiek naar de gemeenten die bij het vorige onderzoek in de steekproef zaten. De focus ligt daarbij op de vooruitgang die binnen deze groep van gemeenten is gerealiseerd.

Het uitgevoerde onderzoek is – net zoals in 2013 – een beperkt onderzoek, omdat:

- het aantal normen waaraan wordt getoetst (7 normen) slechts een beperkt deel is van het totale normenkader Gemeenschappelijke elektronische Voorzieningen Suwinet (GeVS). Dit kader omvat 115 normen;
- het onderzoek zich alleen baseert op de documenten die gemeenten gestuurd hebben, aangevuld met rapportages en logfiles van het Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI);
- het onderzoek zich richt op een deel van GeVS, namelijk Suwinet. De decentrale voorziening(en) blijven buiten beschouwing;
- het onderzoek zich primair richt op Suwinet-Inkijk en niet op de andere Suwinet-services zoals Suwinet-Inlezen;
- het zich alleen richt op het gebruik van Suwinet binnen het domein van werk en inkomen.

Ondanks deze beperkingen is het onderzoek van belang, omdat:

- de zeven normen essentieel zijn. Met deze normen worden de aandachts-gebieden organisatorische aspecten en logische toegangsbeveiliging voor een belangrijk deel afgedekt;
- zelfs in de situatie dat een gemeente alles op informele wijze ofwel 'soft controls' (nadruk op vertrouwen, gedrag en cultuuraspecten) heeft ingeregeld zal er in de verslaglegging hiervan iets terug te vinden zijn. Te denken valt aan opgevraagde rapportages, memo's, agenda's, verslagen, telefoonnotities, mails of lijst met een paraaf/controlevink.

[1] Om te zorgen voor een duidelijkere sturing op BKWI en Suwinet vanuit de Suwipartijen SVB, UWV en gemeenten is er een nieuw beraad in het leven geroepen: het Opdrachtgeversberaad.

1.2 Onderzoekvraag

De bescherming van de privacy van de personen wiens persoonsgegevens worden verwerkt, vereist vooral dat de vertrouwelijkheid voldoende gewaarborgd is. Vertrouwelijkheid wil zeggen dat een gegeven alleen toegankelijk is voor een functionaris die daartoe bevoegd is en dat deze functionaris niet meer gegevens raadpleegt dan nodig is voor de taakuitoefening.

De centrale vraag in het onderzoek is:

In welke mate voldoen gemeenten aan de eisen van vertrouwelijkheid die worden gesteld aan de beveiliging van gegevens die worden uitgewisseld binnen Suwinet?

1.3 Toetsingskader

Het toetsingskader dat is gehanteerd is gelijk aan dat van het vorige onderzoek 'De burger bediend in 2013'. Getoetst wordt aan zeven essentiële normen uit het Normenkader 'Gezamenlijke elektronische Voorzieningen SUWI'.[2] Dit normenkader is sinds het jaar 2002 van kracht. Deze zeven normen hebben betrekking op:

- het informatiebeveiligingsbeleid en het informatiebeveiligingsplan voor Suwinet (norm 1.3, 1.4 en 1.5);
- de inrichting en het onderhoud van de beveiligingsfunctie en de beveiligingsorganisatie van Suwinet (norm 2.2 en 2.3);
- de logische toegangsbeveiliging, gericht op het voorkomen van ongeautoriseerde toegang tot en gebruik van persoonsgegevens (norm 13.1 en 13.5).

1.4 Onderzoeksmethode

Voor het landelijke representatieve beeld zijn 78 gemeenten (uit het totaal van 403 gemeenten) onderzocht. De beoordelingen zijn gebaseerd op de antwoorden en bewijsstukken van deze gemeenten. Verder is gebruik gemaakt van de BKWI-rapportages over het gebruik van Suwinet over de periode maart–augustus 2014 en van logfiles van BKWI.
Voor een representatief beeld met betrekking tot de gemeenten die de vorige keer in de steekproef zaten zijn 43 gemeenten onderzocht. Meer informatie over de onderzoeksmethode is beschreven in de bijlage methodologische verantwoording (bijlage 7).

[2] Van de totale set van 115 normen is een beperkt aantal normen als essentieel benoemd. Aan deze essentiële normen dient in elk geval te worden voldaan. Bij de overige normen is volgens de verantwoordingsrichtlijn ruimte voor "niet-materiële tekortkomingen".

1.5 Oordeel

Gemeente voldoet aan:	Aantal gemeenten Onderzoek 2013 (n=80)	Percentage afgerond	Aantal gemeenten Onderzoek 2015 (n=78)	Percentage afgerond
7 normen	**3**	**4%**	**13**	**17%**

Slechts één op de zes gemeenten voldoet aan de zeven essentiële normen.
Er is een significante verbetering (de gemiddelde score steeg van 2,4 naar 3,9 normen positief) ten opzichte van het onderzoek in 2013. Dit is te danken aan de diverse acties vanuit het opdrachtgeversberaad en individuele gemeenten. Echter het totaalbeeld is onvoldoende, zeker als men zich bedenkt dat de normen al sinds 2002 gelden.

Het zijn vooral de normen die zich meer richten op de "werking" van Suwinet die lager scoren. Het betreft dan zaken als het daadwerkelijk controleren, rapporteren en voorlichten.

Figuur 1: De landkaart geeft de scores per gemeente weer. Ook samenwerkings-verbanden zijn hierin weergegeven.

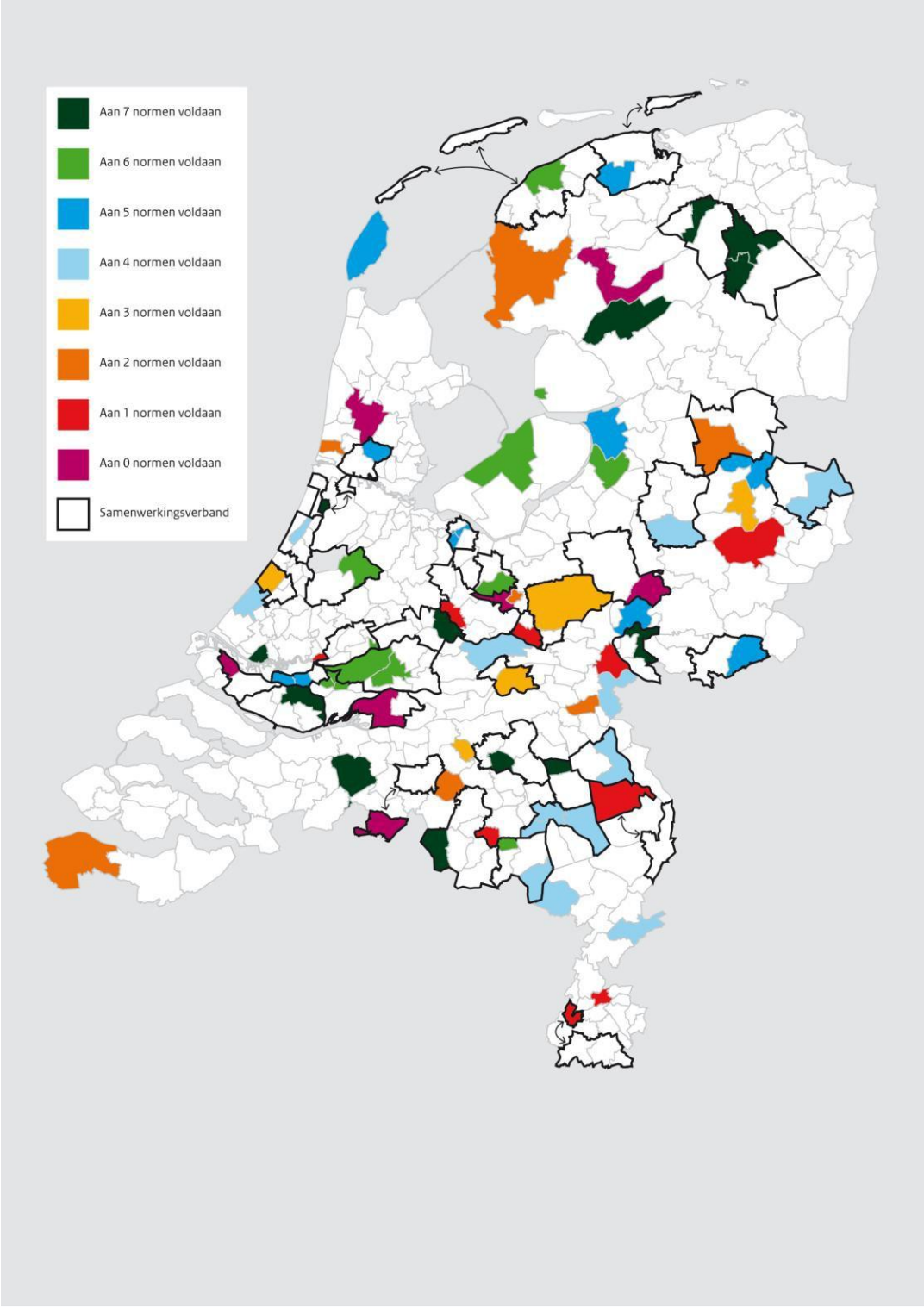

Onderzoek vergelijking gemeenten die ook betrokken waren bij het onderzoek 2013
Er zijn 43 gemeenten onderzocht die twee jaar geleden ook in de steekproef zaten. Slechts zes gemeenten voldoen aan de zeven essentiële normen.
De gemiddelde score van deze groep steeg van 2,4 naar 4,7 normen positief. Deze verbetering is groter dan de resultaten vanuit het landelijke beeld. Desondanks zijn er binnen deze groep vijf gemeenten die op minder normen positief scoren dan twee jaar geleden. Tevens zijn er vier gemeenten die op alle normen negatief scoren. Daar staat tegenover dat er ook één gemeente is die bij het vorige onderzoek op nul normen positief scoorde en nu op alle zeven normen.

Ontwikkelingen
In het licht van het toenemend gebruik van elektronische gegevensuitwisseling en de druk vanuit gemeenten om beschikbare gegevens in te zetten ten behoeve van het gehele sociale domein (decentralisatieoperatie) worden de risico's die gemeenten lopen navenant groter.
Door de decentralisatie is de roep van gemeenten om gebruik te maken van gegevens vanuit Suwinet toegenomen. Het gebruik van Suwinet is echter alleen mogelijk indien daartoe een wettelijke grondslag is. Bij de verwerking van persoonsgegevens dient daarnaast de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) in acht te worden genomen (naleving beginselen van doelbinding, proportionaliteit, subsidiariteit etc.). Verder dient bij het gebruik van Suwinet rekening te worden gehouden met andere relevante wetgeving, zoals de Wet eenmalige gegevensuitvraag werk en inkomen (WEU).

Onbekendheid
BKWI is de beheerder van Suwinet en heeft een faciliterende, beherende en coördinerende rol.
De Inspectie SZW merkt op dat verwachtingen die gemeenten hebben over de verantwoordelijkheid en rol van BKWI niet altijd even scherp zijn. Sommige gemeenten dichten BKWI meer verantwoordelijkheid toe dan feitelijk het geval is. Dit betekent dat gemeenten hun eigen verantwoordelijkheid te licht opvatten. Gemeenten volstaan dan met de informatie die zij van BKWI ontvangen. Deze tendens neemt de Inspectie SZW ook waar ten aanzien van samenwerkingsverbanden, waarbij een individuele gemeente zich niet of in minder mate verantwoordelijk voelt voor het veilig gebruik van Suwinet.

De Inspectie SZW is van mening dat de dienstverlening door BKWI richting gemeenten verder kan verbeteren. Dat kan overigens alleen in dialoog. Een actieve inhoudelijke inbreng van gemeenten (of het bredere Opdrachtgeversberaad) en de expertise van BKWI zijn daarbij van belang.

Onbekendheid is ook aan de orde wanneer het gaat om de kennis van diverse begrippen (zoals GeVS, Suwinet, Suwinet-Inlezen en DKD-Inlezen). Gemeenten zijn onvoldoende bekend met deze materie. Dat heeft voor een belangrijk deel te maken met het feit dat het onderwerp een sterk technisch karakter heeft. Kennis van deze begrippen is van belang omdat het een doorwerking heeft naar de beveiliging van gegevens.

Gedrag en cultuur
Van groot belang is ook het element cultuur op de werkvloer. Daaronder wordt verstaan het gedrag van de gebruikers van Suwinet. Als gebruikers niet beseffen dat ze met gevoelige gegevens werken en niet weten welke consequenties het onzorgvuldig gebruik van gegevens kan hebben, lopen gemeenten, individuele gebruiker en

burgers risico's. Het management van de afnemer heeft een belangrijke rol de gebruikers daar frequent op te wijzen en maatregelen te treffen om misbruik tegen te gaan door regels en voorbeelden te stellen.

Verbetermaatregelen
Ten aanzien van het Opdrachtgeversberaad neemt de Inspectie SZW waar dat er diverse verbetermaatregelen landelijk zijn aangekondigd. Het beraad bestaat uit verschillende organisaties (SVB, UWV en VNG) elk met hun eigen doelstellingen, echter geen van hen met doorzettingsmacht. De feitelijke resultaten, waar dit onderzoek zich op richt, worden geboekt door de individuele gemeenten.

2 Inleiding

2.1 Algemeen

Met de inwerkingtreding van de Wet Structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Wet SUWI) in 2002 is het voor UWV, de SVB en gemeenten mogelijk gemaakt om digitaal gegevens van burgers met elkaar uit te wisselen.[3] Deze gegevensuitwisseling vindt plaats via onder andere het zogenoemde Suwinet. Miljoenen keren per jaar raadplegen medewerkers van genoemde organisaties persoonsgegevens voor vooral het toekennen, continueren en beëindigen van uitkeringen. Zij raadplegen daartoe elkaars databestanden, maar ook de bestanden van onder meer de Belastingdienst, de Rijksdienst voor het Wegverkeer, de Dienst Uitvoering Onderwijs (studiefinanciering), het Kadaster en de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (GBA). Raadpleging vindt plaats op basis van een wettelijke grondslag. Elektronische gegevensuitwisseling via Suwinet is onmisbaar om de kwaliteit van integrale dienstverlening aan burgers te borgen. Aangezien via het Suwinet persoonsgegevens te raadplegen zijn is het van belang dat hiermee zorgvuldig wordt omgegaan. De uitkomsten van het onderzoek 'De burger bediend in 2013' gaven aan dat dit niet het geval is. De meeste gemeenten gaan onzorgvuldig om met het gebruik van Suwinet.

Verbetertraject

De laatste anderhalf jaar zijn er diverse verbetermaatregelen aangekondigd.

De VNG heeft de publicatie 'Naar veiliger gebruik van Suwinet: De bal ligt bij gemeenten' uitgebracht. Hierin staat dat verbetering van de beveiliging noodzakelijk is. Te meer omdat gemeenten steeds meer taken oppakken waarbij directe dienstverlening aan de burger centraal staat. Veilige uitwisseling en gebruik van gegevens is daarvoor essentieel. Bovendien wordt gegevensuitwisseling bij dienstverlening volgens de VNG een steeds belangrijker fenomeen: ketens worden steeds complexer en hangen steeds meer met elkaar samen. Ten slotte is verbetering nodig, omdat elektronische gegevensuitwisseling de meest efficiënte wijze is om een burger integraal te kunnen ondersteunen.
De VNG heeft daarom een tweeledig verbetertraject ingezet. Dit omvat een aanpak die voorziet in een generiek normenkader voor informatieveiligheid in het algemeen. Daarnaast is er een specifiek traject gericht op korte termijnverbetering binnen het terrein werk en inkomen. Ook biedt de VNG verbeterinstrumenten aan, waaronder een zelftest voor gemeenten. Met deze zelftest kan elke gemeente op elk moment in kaart brengen of zij inzage in Suwinet op de juiste manier aan haar medewerkers aanbiedt, of er op goed gebruik wordt toegezien en hoe de waarborgen daarvoor zijn ingebed. Deze zelftest is in 2014 voor de eerste keer uitgevoerd. Begin 2015 is de tweede zelftest uitgevoerd. De resultaten van de tweede zelftest zullen nagenoeg gelijktijdig met dit rapport verschijnen. Opgemerkt dient te worden dat de zelftest geen confrontatie inhoudt met gegevens van BKWI.

Om te zorgen voor een duidelijke sturing op het Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI) en Suwinet is vanuit de Suwipartijen UWV, SVB en de gemeenten (VNG) sinds 11 februari 2014 het Opdrachtgeversberaad van start gegaan. Hiermee is een stap gezet naar meer helderheid over de verantwoordelijkheden voor de instandhouding van Suwinet door de partijen en zijn betere afspraken rondom

[3] Art. 62 Suwi

privacy en beveiliging mogelijk. Binnen het beraad is er geen partij die doorzettingsmacht heeft.
Het Opdrachtgeversberaad heeft begin oktober 2014 het Programmaplan 'Borging veilige gegevensuitwisseling via Suwinet' opgeleverd. Dit plan beschrijft een breed pakket van samenhangende maatregelen gericht op het borgen van veilige gegevensuitwisseling en betere bescherming van persoonsgegevens. Het programmaplan loopt parallel aan het VNG-verbeterplan. Bijlage 2 bevat een opsomming van de verbetermaatregelen in het programmaplan.

Daarnaast heeft staatssecretaris Klijnsma aan de Tweede Kamer een aantal maatregelen toegezegd.[4] Ook roept zij de Colleges van burgemeester en wethouders op tot het werk maken van een zorgvuldig gebruik van Suwinet, vraagt zij aan de gemeenteraden om de Colleges hierin kritisch te volgen, en benadrukt zij het belang van het verbeterplan van de VNG. De Inspectie SZW is verzocht een vervolgonderzoek uit te voeren over de situatie in 2014. In april 2015 zal de staatssecretaris de Kamer hierover informeren.[5]

Het Suwinet nader bezien

Het Suwinet is een belangrijke elektronische voorziening voor gegevensuitwisseling tussen de diverse organisaties die werkzaam zijn binnen het domein van werk en inkomen. Het Suwinet biedt een tiental services.

Figuur 2: Suwinet services (bron BKWI)

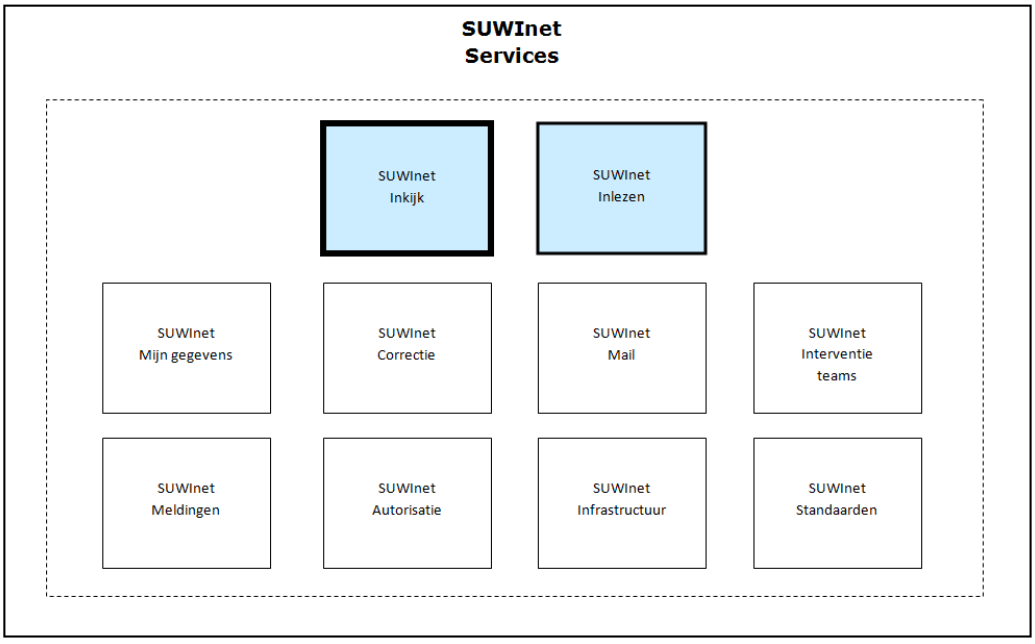

BKWI is de beheerder van de centrale voorziening Suwinet en heeft een beherende en coördinerende rol.
Suwinet-Inkijk en Suwinet-Inlezen zijn naar omvang van het berichtenverkeer twee grote services.

[4] Dit betreft o.a. een privacy impact assessment naar Suwinet zoals aangekondigd per brief van 8 november 2013 in het kader van het programma "Borging veilige gegevensuitwisseling via Suwinet".
[5] Zie bijlage 2 voor een uitgebreid overzicht van genoemde maatregelen.

Suwinet-Inkijk biedt Suwi-partijen de mogelijkheid om gegevens van burgers, die bij andere overheidsorganisaties of in basisregistraties zijn opgeslagen, snel te raadplegen in een webtoepassing. Suwinet-Inkijk toont een overzicht van de opgevraagde gegevens van de betreffende burger. Het bevat persoonsgegevens van bijna alle Nederlanders.

Suwinet-Inkijk heeft 24.500 gebruikers en maandelijks worden er van circa 680.000 Nederlanders gegevens opgevraagd[6].
In principe zijn alle gegevens van alle Nederlanders voor de gebruikers opvraagbaar, echter zij mogen dit alleen doen in het kader van de uitvoering van de wettelijke taak WWB, IOAW en IOAZ. Anders gezegd: om 450.000 mensen met een WWB-uitkering te bedienen heeft een grote groep mensen (GSD) toegang tot de gegevens van alle Nederlanders.
Dit stelt hoge eisen aan de toegangsbeveiliging en vereist een zorgvuldig gebruik. De gegevensuitwisseling vindt plaats over het beveiligde netwerk Suwinet. Iedere handeling van de gebruiker van Suwinet-Inkijk wordt door BKWI gelogd. Op basis van deze logging worden periodieke rapportages opgesteld. Hierdoor kan er door de deelnemende organisaties gerichte controle op eventueel misbruik plaatsvinden. Aangesloten gebruikers en bronnen van Suwinet-Inkijk zijn onder andere: UWV, GSD, SVB, Belastingdienst, DUO, RDW, GBA en Kadaster.

Suwinet-Inlezen biedt de mogelijkheid om gegevens van andere overheidsorganisaties direct in bedrijfsapplicaties in te lezen en voor in te vullen in e-formulieren. Op dit moment maakt één gemeente gebruik van Suwinet-Inlezen.

Gegevens die binnen het domein werk en inkomen aanwezig zijn, mogen alleen worden uitgewisseld met andere organisaties wanneer de wet dit toestaat en overeenkomsten zijn ondertekend. Zo is gegevensuitwisseling onder meer mogelijk gemaakt voor de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten, gemeentelijke deurwaarders en Burgerzaken.

Figuur 3 (deels afgeleid van materiaal BKWI) geeft de diverse bronnen, afnemers en gegevensstromen binnen het Suwinet weer.

Het figuur beschrijft ook de speciale positie van gemeenten. Zo is de dienst Werk en Inkomen van de gemeente een Suwipartij. Daarnaast zijn ook andere onderdelen van gemeenten die niet-Suwitaken uitvoeren, maar wel gegevens van Suwinet raadplegen. Ook zijn er onderdelen binnen een gemeente die in het geheel geen verbinding hebben met Suwinet.
De situatie van gemeentelijke sociale diensten die onderdeel zijn van een gemeenschappelijke sociale dienst (of het uitbesteed hebben aan een andere gemeente) is afzonderlijk weergegeven. Dat geldt ook voor het sociaal domein, dat deels gevormd wordt uit de sociale diensten (Suwipartijen) en andere afdelingen die daar buiten vallen. Door de decentralisatie is de roep van gemeenten om gebruik te maken van gegevens vanuit Suwinet toegenomen. Vanuit de regelgeving is dit alleen toegestaan als er een wettelijke titel bestaat. Gemeenten dienen daarnaast te voldoen aan de WBP en WEU.

[6] Zie factsheet Suwinet-Inkijk van BKWI d.d. september 2014. De 24.500 gebruikers zijn verdeeld over een aantal verschillende organisaties waaronder ook UWV en SVB. Dit zijn dus niet alleen gebruikers ten behoeve van de WWB, maar ook voor andere wettelijke taken.

Figuur 3: Suwinet, bronnen, gegevensstromen en gebruikers

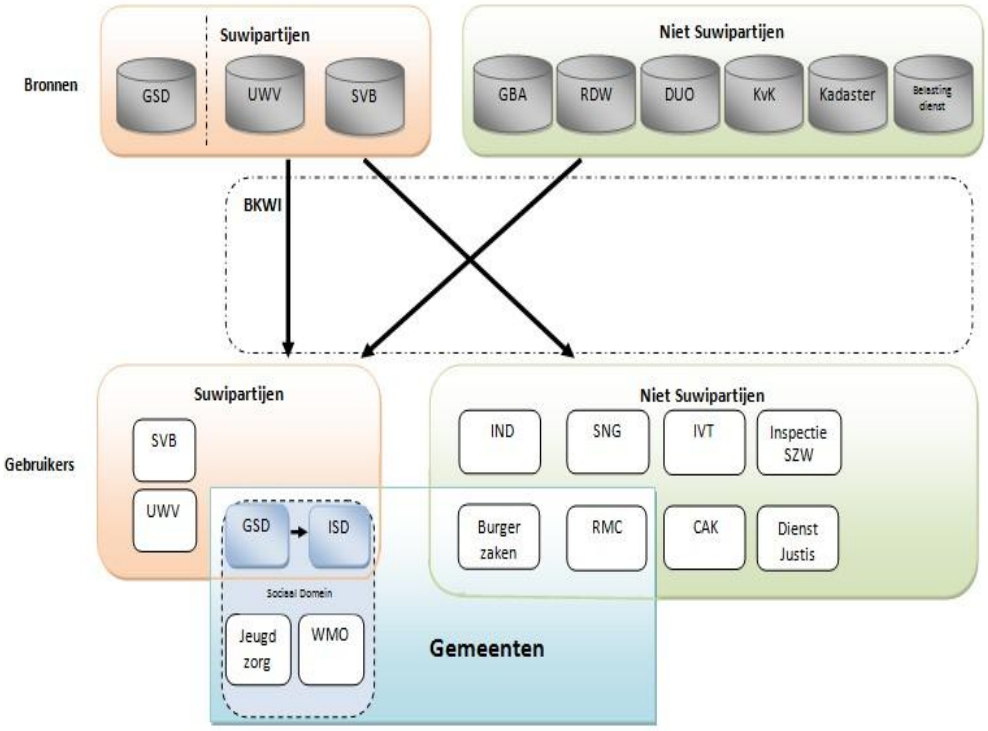

Legenda:

UWV	Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
ISD	Intergemeentelijke Sociale Dienst
GSD	Gemeentelijke sociale diensten (uitvoeringsorganisatie van de WWB)
SVB	Sociale verzekeringsbank
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
RDW	Rijksdienst Wegverkeer
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst van het Ministerie van Veiligheid en Justitie
KvK	Kamer van Koophandel
Justis	Screeningsautoriteit van het Ministerie van Veiligheid en Justitie
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
IVT	Interventieteams
SNG	Stichting Netwerk Gerechtsdeurwaarders
CAK	centraal Administratiekantoor AWBZ
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Doelstelling van het onderzoek

Het rapport verschaft een representatief beeld van de mate waarin gemeenten voldoen aan de eisen die worden gesteld aan de beveiliging van gegevensuitwisseling via Suwinet. De uitkomsten van het onderzoek worden actief onder de aandacht van de diverse betrokken partijen gebracht.

De uitkomsten van het onderzoek kunnen voor diverse doeleinden worden benut:

- de staatssecretaris kan de informatie benutten voor de verdere besluitvorming over elektronische gegevensuitwisseling met het Opdrachtgeversberaad en BZK;
- het Opdrachtgeversberaad kan de sturing op Suwinet en de afspraken rondom privacy en beveiliging verder aanpassen en verscherpen;
- de VNG kan aanvullende verbetermaatregelen treffen of bestaande maatregelen intensiveren;
- een individuele gemeente (College van B&W) kan zelfstandig actie ondernemen;
- een individuele gemeente (gemeenteraad) kan het College op de voortgang van verbetermaatregelen bevragen;
- BKWI kan haar dienstverlening (o.a. rapportages en voorlichting) verder verbeteren;
- de Inspectie kan de uitkomsten benutten voor eventueel toekomstig onderzoek.

2.2 Probleemstelling en onderzoeksvragen

Een veilige manier van omgaan met persoonsgegevens impliceert dat er door de gemeente procedures en processen zijn ingericht die de vertrouwelijkheid, integriteit en continuïteit van de gebruikte systemen waarborgen. Persoonsgegevens dienen op een veilige manier te worden verzameld, verwerkt en gedeeld.
De Inspectie SZW is van mening dat de grootste risico's zich in de praktijk voordoen in relatie tot het aspect vertrouwelijkheid: gegevens dienen alleen te benaderen te zijn door iemand die daarvoor gemachtigd is en alleen worden gebruikt ter uitvoering van zijn wettelijke Suwi-taken.

De centrale vraag van dit onderzoek is:

In welke mate voldoen gemeenten aan de eisen van vertrouwelijkheid die worden gesteld aan de beveiliging van gegevens die worden uitgewisseld binnen het Suwinet?

2.3 Toetsingskader

Onderstaand figuur schetst het wettelijk kader vanuit de Wet SUWI.
Het toetsingskader is daarvan afgeleid.

Figuur 4: Van wettelijk kader naar toetsingskader

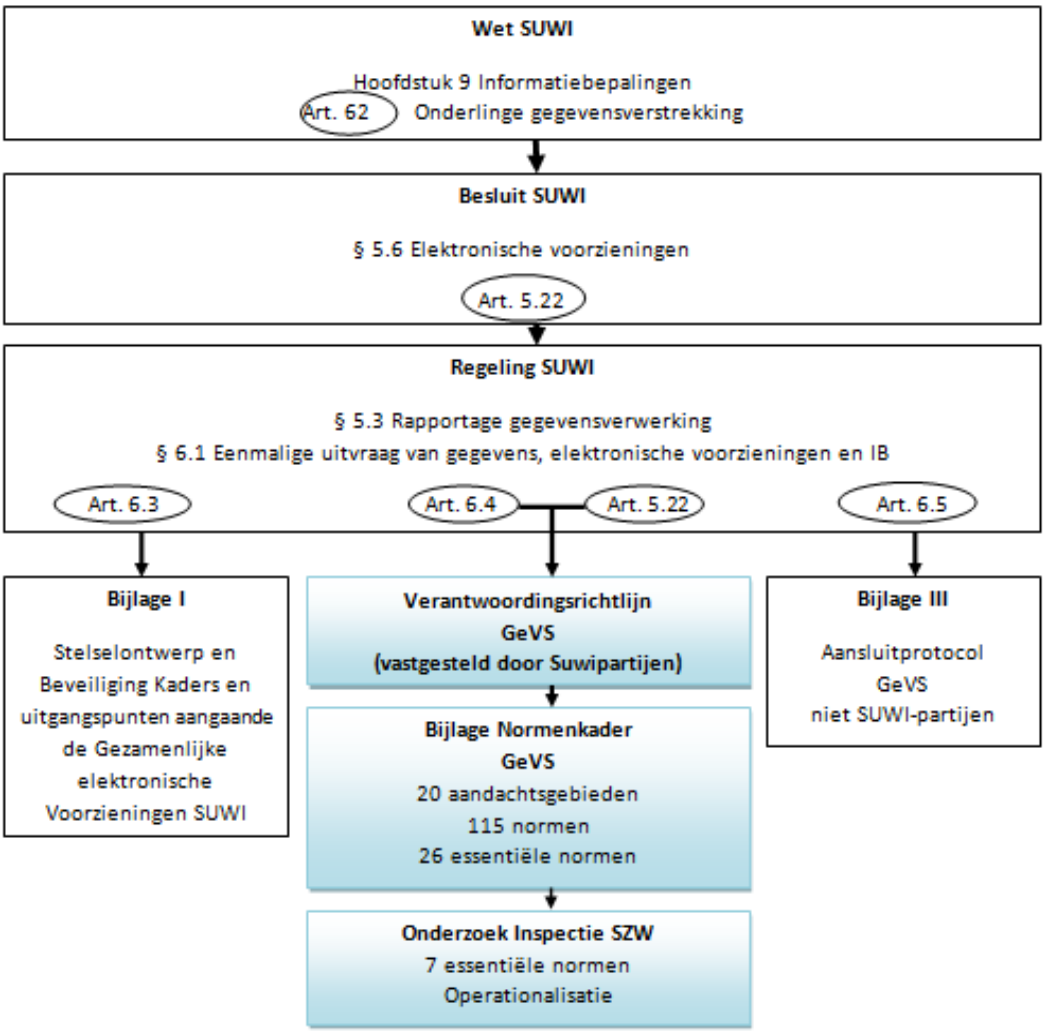

De Inspectie SZW gaat in dit onderzoek uit van 7 essentiële normen voor de waarborging van de vertrouwelijkheid zoals opgenomen in het normenkader GeVS (Gezamenlijke elektronische Voorzieningen SUWI).[7] De gehanteerde normen hebben betrekking op de volgende aandachtsgebieden:

[7] Van de totale set van 115 normen is een beperkt aantal normen als essentieel benoemd. Aan deze essentiële normen dient in elk geval te worden voldaan. In de overige normen is volgens de verantwoordingsrichtlijn ruimte voor 'niet-materiële tekortkomingen'.

1. Het informatiebeveiligingsbeleid en het informatiebeveiligingsplan voor Suwinet.
2. De inrichting en het onderhoud van de beveiligingsfunctie en de beveiligingsorganisatie van Suwinet.
3. De logische toegangsbeveiliging, gericht op het voorkomen van ongeautoriseerde toegang tot en gebruik van persoonsgegevens.

In 2013 is de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten vastgesteld. Deze tactische baseline spreekt niet van aandachtsgebieden maar van hoofdbeveiligingscategorieën/secties en subcategorieën /secties en gebieden. De daadwerkelijke verschillen tussen het Normenkader GeVS en BIG zijn beperkt.

2.4 Onderzoeksmethode en reikwijdte uitspraken

Voor dit onderzoek is een aselecte steekproef getrokken van 78 uit de 403 gemeenten in Nederland (stand 1 september 2014). Op grond van deze steekproef kunnen representatieve uitspraken over alle gemeenten worden gedaan.

In het vorige onderzoek waren 80 gemeenten onderzocht. Er is uit deze groep een aselecte steekproef getrokken van 43 gemeenten. Op grond van deze steekproef kan een representatieve uitspraak worden gedaan over de groep gemeenten die twee jaar geleden is onderzocht. Doel is om te kijken of zich een verbetering heeft voorgedaan in deze specifieke groep.

Het oordeel van de Inspectie SZW is gebaseerd op de antwoorden die de gemeenten hebben gegeven op vragen en op de bijbehorende bewijsstukken.
Tevens is gebruik gemaakt van de BKWI rapportages over het gebruik van Suwinet-Inkijk in de periode maart – augustus 2014 en de rapportages (logfiles) die BKWI ten behoeve van het onderzoek heeft opgesteld.

Het vorige onderzoek had betrekking op de periode 2011-2012. Dit onderzoek concentreert zich op de periode van 1 januari 2014 tot 1 september 2014.

3 Bevindingen landelijk onderzoek

3.1 Algemeen

Bij het vorige onderzoek is opgemerkt dat een aantal gemeenten voor wat betreft de uitvoering van de WWB en aanverwante sociale voorzieningen samenwerkt. Van de 80 gemeenten waren er destijds 30 (38%) die op een of andere manier met elkaar samenwerken. Ten opzichte van twee jaar geleden is de samenwerking verder toegenomen. In totaal 48 (62%) van de 78 gemeenten kennen een samenwerkingsverband. Veelal betreft dit een ISD constructie. Bij de samenwerkingsverbanden zijn de gemeenten die een klein deel hebben uitbesteed - veelal de sociale recherche - buiten beschouwing gelaten. Bijlage 6 bevat een overzicht van de samenwerkingsverbanden.

Bij zes gemeenten, die de uitvoering van de WWB in ISD verband laten uitvoeren, bleek dat er nog een aantal accounts binnen de eigen gemeente in gebruik was. Dit betrof accounts voor bijvoorbeeld de uitvoering van de bijzondere bijstand. Uit oogpunt van informatiebeveiliging levert dit extra werk op, omdat met betrekking tot gegevensbeveiliging een splitsing (in beleid en uitvoering) wordt aangebracht naar ISD en gemeente. Het feit dat er slechts een beperkt aantal accounts bij gemeenten achterblijft, betekent niet automatisch dat daardoor ook de beveiligingsmaatregelen minder kunnen zijn.
Het feit dat er frequent veranderingen in de samenwerkingsverbanden optreden (gemeenten komen erbij of vertrekken), heeft ook gevolgen voor de werkzaamheden van BKWI. Het betekent dat diverse rapportages aangepast dienen te worden.
Als een gemeente alles heeft uitbesteed, zijn de gegeven door BKWI niet meer te splitsen naar een individuele gemeente. In het onderzoek is dan uitgegaan van het totaal van het samenwerkingsverband.

Bij de samenwerkingsverbanden komt het voor dat individuele gemeenten minder verantwoordelijkheid voelen voor de uit de wet- en regelgeving voortvloeiende eisen op het gebied van de privacy. Echter, op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens blijft, ook als de uitvoering wordt uitbesteed, de gemeente verantwoordelijk voor het voldoen aan de wet- en regelgeving.

3.2 Het informatiebeveiligingsbeleid

Het toetsingskader schrijft voor dat gemeenten dienen te beschikken over een informatiebeveiligingsbeleid c.q. een beveiligingsplan dat specifiek (ook) op Suwinet is gericht. Dit dient goedgekeurd te zijn door het management van de gemeente, te worden uitgedragen in de organisatie en jaarlijks te worden geëvalueerd/geactualiseerd.

Norm 1.3: Het informatiebeveiligingsbeleid en het beveiligingsplan van het Suwinet zijn goedgekeurd door het management van de Suwi-partij

Deze norm impliceert goedkeuring door het management. Door een enkele gemeente is gevraagd naar de operationalisatie van de term management. In de beleidsregels is dit niet verder uitgeschreven. In het onderzoek is uitgegaan van het College, de

wethouder, het managementteam of de manager (directeur/afdelingshoofd). Het is van belang dat de betrokkenheid van de eindverantwoordelijke te zien is bij de totstandkoming en de inhoud van het beveiligingsbeleid.
Bij de beoordeling is de Inspectie nagegaan of het informatiebeveiligingsbeleid en/of –plan (ook) betrekking heeft op SUWInet, bijvoorbeeld doordat er een aparte passage of hoofdstuk aan Suwinet is gewijd.

Vierenzestig (82%) van de onderzochte gemeenten beschikken over een goedgekeurd informatiebeveiligingsbeleid of –plan. Dit is een verbetering ten opzichte van 2013. Toen scoorde 76% van de gemeenten positief.

Van de veertien gemeenten die negatief scoorden hebben acht gemeenten aangeven dat men in de periode na 1 september 2014 actie heeft ondernomen. In een aantal gevallen heeft de Inspectie ook het informatiebeveiligingsbeleid en/of –plan ontvangen. Deze documenten zijn niet meer beoordeeld en vallen buiten de tellingen.

Norm 1.4 Het informatiebeveiligingsbeleid en het beveiligingsplan van het Suwinet worden uitgedragen in de organisatie

Deze norm heeft betrekking op de taak van het management het bewustzijn van de medewerkers betreffende informatiebeveiliging te stimuleren.
Aan gemeenten is gevraagd aan te tonen dat het beleid en/of plan voor alle betrokkenen centraal beschikbaar is gesteld, bijvoorbeeld door het op het intranet te plaatsen of via een handboek te verspreiden. Daarnaast is gevraagd aan te tonen dat het onderwerp in het afgelopen jaar minimaal 2 keer aan de orde is geweest in overleg, afdelingsvergadering, trainingen en/of presentaties.

Deze norm is relevant omdat medewerkers actief op de hoogte moeten worden gesteld van wat wel en niet mag met Suwinet. De zogenaamde cultuuraspecten (gedrag, houding) mogen niet onderschat worden. Medewerkers dienen te beseffen dat zij gebruik maken van gevoelige gegevens.

Negenenveertig gemeenten (63%) scoren positief op deze norm. Twee jaar geleden was dat 31%. Diverse varianten zijn bij de beantwoording genoemd zoals afdelingsoverleggen, presentaties en het onderdeel zijn van een functioneringsgesprek.

Norm 1.5 Het informatiebeveiligingsbeleid en/of het beveiligingsplan van het Suwinet wordt jaarlijks geëvalueerd en indien nodig geactualiseerd.

Deze norm behelst dat na de implementatie van maatregelen dient te worden nagegaan of deze (blijven) voldoen aan de beveiligingseisen en –randvoorwaarden. Ook is de vraag relevant of risico's voldoende gereduceerd worden.
De Inspectie SZW heeft bij de beoordeling een termijn van twee jaar gehanteerd waarbinnen het beleid en/of plan moeten zijn geëvalueerd of geactualiseerd. Als het afgelopen jaar een (nieuw) informatiebeveiligingsplan is vastgesteld wordt dit ook beschouwd als een actualisatie. De evaluatie moet een concrete actie zijn geweest van alle direct betrokkenen en ook zijn vastgesteld door het management. Zo nodig leidt de evaluatie tot de aanpassing van het informatiebeveiligingsbeleid, plan of passage.

Eenenveertig gemeenten (53%) scoren positief. In 2013 was dat 21%.

Vierenzestig gemeenten hebben een informatiebeveiligingsbeleid en/of –plan opgestuurd. De ouderdom van deze documenten is in onderstaande tabel weergegeven.

Jaar informatiebeleid en/of -plan	Aantal gemeenten
2014	32
2013	12
2012	2
2011	3
2010	1
2009	4
2008	5
2007	1
2006	3
2005	1

In een aantal gevallen gaf de gemeente aan de zelftest te beschouwen als evaluatie. Dit is als onvoldoende beoordeeld aangezien de zelftest (evenals dit onderzoek) slechts ingaat op een beperkt aantal normen. De Inspectie SZW verwacht bewijsstukken zoals: plan van aanpak evaluatie, vergaderverslagen, documenten als een enquête of anderszins waaruit blijkt dat de evaluatie breed is uitgezet (zowel qua aantal normen dat is beschouwd als het aantal betrokken functionarissen) en documenten waaruit blijkt dat die documenten zijn beoordeeld, enz.

3.3 Inrichting en onderhoud van de beveiligingsfunctie en -organisatie van Suwinet

Voor de realisatie van een (meer dan) voldoende beveiligingsniveau voor Suwinet is een adequaat ingerichte organisatie een randvoorwaarde. Dit omhelst functiescheiding en de aanstelling van een persoon die de beveiligingsprocedures en –maatregelen in het kader van Suwinet beheert en beheerst.

Norm 2.2 De taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden ten aanzien van het gebruik, de inrichting, het beheer en de beveiliging van Suwinet gegevens, applicaties, processen en infrastructuur moeten zijn beschreven en duidelijk en afhankelijk van de schaalomvang van de organisatie gescheiden zijn belegd.
- operationeel beheer
- functioneel beheer
- technisch beheer
- aansturing ICT-leveranciers
- security officer
- autorisatiebeheer
- eigenaarschap Suwinet

De Inspectie SZW heeft bij deze norm bekeken of de diverse functies schriftelijk zijn vastgelegd, of er een heldere overweging ten grondslag ligt aan welke taken waar zijn belegd en of er functiescheiding is toegepast. Daarbij is gelet op de splitsing tussen beschikkende, controlerende en uitvoerende taken. Door de functies duidelijk te

omschrijven en vast te leggen kan de functiescheiding aangetoond worden. Sommige kleinere gemeenten hebben (door de beperkte omvang van hun ambtelijk apparaat) diverse functies binnen één persoon gecombineerd. Indien de gemeente aangeeft zich bewust te zijn van de risico's van het (gedeeltelijk) ontbreken van functiescheiding en aantoonbaar aanvullende maatregelen heeft getroffen, wordt dit niet als negatief beoordeeld.
In het onderzoek heeft de Inspectie SZW zich beperkt tot vier gescheiden functies (in plaats van de zeven zoals deze formeel in de norm worden genoemd).
In principe zijn minimaal de volgende functies bij verschillende personen belegd:
- uitvoering van taken (het gebruik van Suwinet zoals door de klantmanager);
- het beheer van autorisaties (toegang verlenen tot Suwinet, de applicatiebeheerder van Suwinet);
- kwaliteitszorg en borging van rechtmatig gebruik (controle op gebruik van Suwinet, bijvoorbeeld de Security Officer);
- management (beslissen over bevoegdheden van functiegroepen, en/of individuele medewerkers, uitdragen belang goed gebruik, bijsturen na oneigenlijk gebruik, optreden na misbruik Suwinet).

Zesenvijftig gemeenten (72%) scoren positief op deze norm. In 2013 was dat 30%.

Norm 2.3
- De security officer beheert en beheerst beveiligingsprocedures en -maatregelen in het kader van Suwinet, zodanig dat de beveiliging van Suwinet in overeenstemming met wettelijke eisen is geïmplementeerd.
- De security officer bevordert en adviseert over de beveiliging van Suwinet, verzorgt rapportages over de status, controleert dat met betrekking tot de beveiliging van Suwinet de maatregelen worden nageleefd, evalueert de uitkomsten en doet voorstellen tot implementatie c.q. aanpassing van plannen op het gebied van de beveiliging van Suwinet.
- De security officer rapporteert rechtstreeks aan het hoogste management.

Het is van belang dat er een medewerker is aangesteld die tot taak heeft te bevorderen en te controleren dat de beveiliging van het Suwinet op orde is. In het toetsingskader wordt voor deze functie de naam security officer gehanteerd. Deze persoon is deskundig op het terrein van informatiebeveiliging, controleert planmatig en periodiek of wordt voldaan aan de regels en analyseert eventuele incidenten. Tevens rapporteert hij aan het management of het bestuur van de organisatie.
De Inspectie SZW heeft onderzocht of er een persoon aanwezig is die deze taken uitvoert: er moet periodiek – minimaal twee keer per jaar – naar de beveiliging van Suwinet worden gekeken. Daarbij is er niet alleen op gelet of de functie/taken in de organisatie belegd zijn, maar ook of aan de hand van documenten aantoonbaar was dat de functie en/of taken daadwerkelijk planmatig en periodiek werden uitgevoerd. Vooral is gekeken of er een schriftelijke neerslag is van de uitgevoerde controles en van rapportages aan het hoogste management.

Vierendertig gemeenten (44%) scoren positief op deze norm. In het vorige onderzoek scoorde 24% positief op deze norm.

3.4 Logische toegangsbeveiliging

Deze norm behelst de bescherming van de informatiehuishouding en de uitgewisselde te verwerken gegevens tegen ongeautoriseerde toegang en gebruik.

Norm 13.1 De Suwi-partij autoriseert en registreert de gebruikers die toegang hebben tot de Suwinet applicaties op basis van een formele procedure waarin is opgenomen:
- het verlenen van toegang tot de benodigde gegevens op basis van de uit te voeren functies/taken.
- het uniek identificeren van elke gebruiker tot een persoon
- het goedkeuren van de aanvraag voor toegangsrechten door de manager of een gemandateerde.
- het tijdig wijzigen (dus ook intrekken) van de autorisatie bij functiewijziging of vertrek.
- het benaderen van de Suwi-databestanden door gebruikers mag alleen plaatsvinden via applicatieprogrammatuur (tenzij sprake is van calamiteiten).

Er moet op controleerbare wijze worden aangetoond dat huidige of in het verleden verstrekte toegangsrechten tot Suwinet in overeenstemming zijn met het wettelijk kader van Suwinet en de Wet bescherming persoonsgegevens, de uitoefening van een functie, de in de organisatie vastgelegde bevoegdheden rondom het toekennen/ wijzigen/intrekken van Suwinet autorisaties, de in acht te nemen functiescheiding en de richtlijnen rondom het gebruik van Suwinet en de controle op het gebruik (logging).

Daartoe is onderzocht of de gemeente een autorisatieprocedure en -matrix heeft. Bekeken is of alle genoemde stappen in het proces aanwezig zijn, helder zijn beschreven en zijn toegewezen aan bevoegde functionarissen binnen de gemeente. Ook is bekeken of de autorisatiematrix specifiek ingaat op Suwinet, gebaseerd is op onderkende/aanwezige functieprofielen en aanwezige rollen in Suwinet. Door aan te geven welke persoon welke functie(s) uitoefent, kan op een gestandaardiseerde en controleerbare wijze de autorisatie voor een persoon binnen Suwinet worden verleend en gecontroleerd. Het toekennen van rollen in Suwinet dient volgens een logische procedure plaats te vinden. Hieruit moet duidelijk worden op basis van welke afwegingen, welke medewerker welke gegevens mag zien. Als de gemeente dit herleidbaar maakt is dit afdoende.
Daarnaast dient er controle op inactieve accounts plaats te vinden die periodiek worden verwijderd en zijn zware rollen beperkt uitgedeeld. In principe heeft buiten de GSD/WWB medewerkers slechts een zeer beperkte groep toegang tot Suwinet. Het betreft de gemeentelijke belastingdeurwaarders, burgerzaken of de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten. Voor deze groep dient een apart contract te worden afgesloten met BKWI. Gebruik van Suwinet door overige functionarissen zoals WMO-medewerkers, medewerkers parkeerbeheer of andere hierboven niet benoemde medewerkers is verboden.

In totaal scoren 41 gemeenten (53%) positief op deze norm. Twee jaar gelden bedroeg dit percentage 38.

Norm 13.5 De controle op verleende toegangsrechten en gebruik vindt meerdere keren per jaar plaats.
- interne controle op rechten en gebruik van Suwinet.
- analyseren van de van het BKWI verkregen informatie over het gebruik van Suwi-gegevens.

Deze norm betreft het belang om periodiek te controleren of de verleende toegangsrechten in overeenstemming zijn met de vooraf bepaalde uitgangspunten. Zeker voor de zogenaamde zware rollen is de periodieke controle op uitgave van rechten en gebruik van die rollen belangrijk.
Bij geconstateerde afwijkingen dienen corrigerende maatregelen te worden genomen. Deze zijn afhankelijk van de soort afwijking en variëren van beperking van toegangsrechten tot disciplinaire maatregelen bij geconstateerd misbruik van persoonsgegevens.
Het BKWI biedt maandelijkse een generieke rapportage aan, waarin geaggregeerde en geanonimiseerde gegevens staan. Voor gemeenten is dit – een overigens niet afdoende – handvat bij de controle. Op basis van die generieke rapportage kan de gemeente beoordelen of het nodig is om verdere informatie in te winnen bij BKWI in de vorm van een specifieke rapportage, bijvoorbeeld als er veel wordt gezocht anders dan op BSN of veel raadplegingen zijn buiten kantooruren of bij een beperkt aantal gebruikers.

Een specifieke rapportage kan, in tegenstelling tot een generieke, gegevens bevatten over individuele medewerkers en/of cliënten.
De Inspectie SZW heeft op basis van gegevens van BKWI vastgesteld of de gemeente in 2014 daadwerkelijk minimaal twee keer een generieke rapportage heeft opgevraagd. Tevens stelt de Inspectie SZW als eis dat er een procedure aanwezig is die de stappen beschrijft of dat er een rapportage aanwezig waaruit blijkt dat de gemeente een dergelijke controle heeft uitgevoerd. Aanvullend is gemeenten gevraagd of men een verklaring had voor bepaald opvallend zoekgedrag. Bijlage 9 bevat nadere informatie omtrent opvallend zoekgedrag.
De Inspectie SZW verwacht ten slotte van gemeenten dat zij periodiek en steekproefsgewijs ook specifieke rapportages bij hun controle inzetten.
Overigens is het minimaal 2 keer per jaar opvragen van een generieke rapportage geen harde eis voor de beoordeling. Het kwam ook voor dat een gemeente alleen specifieke rapportages opvroeg en daarmee gerichte controles uitvoerde. Deze gemeente had een eigen vorm gevonden om de controle in te richten.

Op basis van alleen de generieke rapportages is geen sluitende controle uit te voeren. Sommige gemeenten weten dat niet en denken dat zij van BKWI bericht krijgen als er iets niet goed gaat.
Als verklaring voor opvallende raadplegingen wijzen gemeenten snel naar de Sociale Recherche. Veelal ontbreekt daarbij een nadere onderbouwing. Het beeld bij gemeenten bestaat dat het wel goed zit als het de Sociale Recherche betreft.

Negenentwintig gemeenten (37%) scoren positief op deze norm. In 2013 scoorde 20% positief.

Zesendertig gemeenten hebben een of meerdere rapportages gestuurd waaruit blijkt dat er een rapportage aan het management is gezonden met daarin de controle op het gebruik van Suwinet (inclusief de analyse van de BKWI rapportages). Een aantal gemeenten voldeed niet aan de norm omdat het een incidentenrapportage betrof of omdat er onvoldoende verklaring was voor opvallend zoekgedrag.

Drieënzestig gemeenten hebben in het afgelopen jaar twee of meer generieke rapportages opgevraagd.

Wat betreft het opvragen van de specifieke rapportages in de periode 1 januari 2014 – 1 september 2014 is de verdeling als volgt (gemiddelde score 1,26):

Aantal opgevraagde specifieke rapportages	Aantal gemeenten
0	26
1	24
2	12
3	13
4	3

BKWI heeft gemeld dat er door gemeente na aankondiging van het onderzoek (15 juli) diverse vragen zijn gesteld en rapportages zijn opgevraagd. Voor zover deze lagen voor 1 september 2014 zijn deze bij de beoordeling meegenomen.

Met betrekking tot het raadplegen van bekende Nederlanders heeft BKWI over 2014 (de eerste acht maanden) bij twee gemeenten hits geconstateerd (via Suwinet-Inkijk) –3 op jaarbasis-. In het vorige onderzoek waren dat er 14 (over de onderzoeksperiode 2011-2012) -7 op jaarbasis-

Voor mensen met toegang tot Suwinet is het overigens veel interessanter om informatie op te zoeken die hen rechtstreeks raakt. Denk aan de vermogenspositie van de nieuwe vriend van een ex-partner, de nieuwe partner van een dochter, de aspirant kopers van huis/auto etc.

3.5 Totaalscore

Onderstaand overzicht laat de totaalscores zien van de gemeenten op de zeven normen.

Landelijk beeld 2015 in vergelijking met 2013

Gemeente voldoet aan:	Aantal gemeenten Onderzoek 2013 (n=80)	Percentage afgerond	Aantal gemeenten Onderzoek 2015 (n=78)	Percentage afgerond
7 normen	**3**	**4%**	**13**	**17%**
6 normen	3	4%	13	17%
5 normen	8	10%	11	14%
4 normen	6	8%	13	17%
3 normen	15	19%	5	6%
2 normen	9	11%	7	9%
1 norm	26	33%	9	12%
0 normen	10	13%	7	9%
	80		78	

Bijlage 3 bevat een overzicht van de scores per gemeente op de zeven geselecteerde normen.

3.6 Grote versus kleine gemeenten

De Inspectie is door gemeenten gewezen op verschillen in de beheersing van de beveiliging die zouden samenhangen met de omvang van de organisatie die de WWB uitvoert. Het uitgangspunt daarbij is dat grotere gemeenten gemakkelijker administratieve processen kunnen opzetten ter bewaking van het gebruik van elektronische gegevens dan kleinere. Kleinere organisaties zouden dit kunnen compenseren, bijvoorbeeld omdat ambtenaren bij kleine organisaties beter in de gaten hebben wat collega's doen met Suwinet dan bij grotere organisaties. Omdat de Inspectie echter de nadruk legt op de administratieve organisatie, procedures en processen, worden die zgn. soft controls niet of onvoldoende meegewogen – zo is de stelling – en zullen kleinere organisaties minder vaak aan de normen voldoen dan grotere.
Om deze hypothese te testen, is een vergelijking gemaakt tussen grotere en kleinere gemeenten enerzijds, en goed en minder goed scorende gemeenten anderzijds. Daarbij is ook rekening gehouden met samenwerkingsverbanden.
Hierbij is de grens tussen "groot" en "klein" op drie verschillende wijze getrokken. Geen van de drie situaties had tot uitkomst dat grotere organisaties beter presteren (dan wel dat kleinere minder goed presteren). In bijlage 10 is dit verder toegelicht.

3.7 Bevindingen steekproef 2015 ten opzichte van 2013

Van de groep gemeenten die twee jaar geleden ook is onderzocht, zijn er slechts zes die voldoen aan alle zeven de normen (2013 twee gemeenten). De verbetering in deze groep is wel aanzienlijk groter als het afgezet wordt tegen het eerder landelijk beeld (zie onderstaande tabel).
Bijlagen 4 en 5 bevatten aanvullende informatie (ook op gemeenteniveau).

Gemeente voldoet aan:	**Aantal gemeenten Onderzoek 2015 (n=78)**	**Percentage afgerond**	**Aantal gemeenten Onderzoek 2013/2015 (n=43)**	**Percentage afgerond**
7 normen	**13**	**17%**	**6**	**14%**
6 normen	13	17%	15	35%
5 normen	11	14%	9	21%
4 normen	13	17%	3	7%
3 normen	5	6%	2	5%
2 normen	7	9%	2	5%
1 norm	9	12%	2	5%
0 normen	7	9%	4	9%
	78		43	

De scores per norm geven significante verbeteringen weer. Vooral de normen die betrekking hebben op de logische toegangsbeveiliging blijven echter achter.

Gemeente		**Norm 1.3**	**Norm 1.4**	**Norm 1.5**	**Norm 2.2**	**Norm 2.3**	**Norm 13.1**	**Norm 13.5**	**Aantal normen voldoende**
Totaal	**2013**	**74%**	**28%**	**26%**	**37%**	**23%**	**33%**	**21%**	**2.4**
	2015	**88%**	**74%**	**65%**	**77%**	**63%**	**47%**	**53%**	**4.7**

4 Overige bevindingen

4.1 Helderheid begrippen

In het onderzoek 'De burger bediend in 2013' is het onderwerp Suwinet-Inlezen kort besproken. Conclusie was toen dat het een relatief onbekend onderwerp was. Gezien het feit dat momenteel één gemeente[8] gebruik maakt van Suwinet-Inlezen is die conclusie verklaarbaar.

GeVS kent naast Suwinet ook andere voorzieningen. DKD-Inlezen is er daar één van (valt buiten dit onderzoek naar Suwinet). DKD-Inlezen is een decentrale ketenservice. Het Inlichtingenbureau levert aan circa honderd gemeenten (van de ruim 330 aangesloten gemeenten) ketenberichten die voor de invoering van de WWB worden gebruikt. Gemeenten kunnen deze ketenberichten vervolgens inlezen in eigen applicaties.

De inspectie heeft gemerkt dat voor gemeenten de begrippen (zoals GeVS, Suwinet, Suwinet-Inlezen en DKD-Inlezen) niet altijd duidelijk zijn. Dat heeft mede te maken met het technische karakter.
Kennis van deze begrippen is van belang omdat ook aan Suwinet-Inlezen en DKD-Inlezen risico's ten aanzien van oneigenlijk gebruik of misbruik zijn verbonden.

4.2 Logging

Het BKWI heeft een wettelijke verplichting gegevens te loggen waarmee het gebruik van Suwinet-Inkijk per medewerker van onder andere de Gemeentelijke Sociale Diensten kan worden nagegaan. Het is echter geen verantwoordelijkheid van het BKWI om deze gegevens te analyseren of het gebruik te controleren. Deze verantwoordelijkheid ligt uitsluitend bij de gemeente.
Door een binnen de gemeente geautoriseerde medewerker kunnen zogenaamde generieke rapportages bij het BKWI worden opgevraagd. Deze bevatten geen persoonsgegevens of gegevens die herleidbaar zijn tot individuele medewerkers.

Ten aanzien van het hierboven genoemde Suwinet-Inlezen zijn de mogelijkheden van BKWI beperkter. BKWI kan ten aanzien van inlezen alleen signaleren welke gegevens er door een gemeente zijn geraadpleegd. Er is geen informatie over de autorisatiestructuur met betrekking tot Suwinet-Inlezen of het specifieke IP-adres dat het gegeven heeft geraadpleegd.

[88] Bijdrage Elektronische verstrekkingen via de GeVS een overzicht, werkgroep 3, 5 maart 2015

5 Reactie van de gemeenten op het onderzoek

Alle 108[9] gemeenten hebben uiterlijk begin februari 2015 een conceptrapportage van bevindingen ontvangen. Deze rapportage beschrijft per norm de uitkomst: akkoord dan wel niet akkoord en bevat een toelichtende onderbouwing voor de normen die onvoldoende scoren. Gemeenten hebben vervolgens begin maart 2015 een definitieve rapportage van bevindingen ontvangen.

70 gemeenten hebben gereageerd op de conceptrapportage van bevindingen.
Van deze 70 gemeenten zijn er 30 akkoord met de constateringen zoals beschreven in de conceptrapportage van bevindingen.
Van de 70 gemeenten zijn er 20 die specifieke verbetermaatregelen aankondigen. Meestal betreft het de afronding/formele vaststelling van het informatiebeveiligingsbeleid en/of plan na 1 september 2014. Een aantal gemeenten geeft aan dat men actie gaat ondernemen op de normen waar men een onvoldoende op scoort.

Inhoudelijke opmerkingen

De Inspectie SZW heeft naar aanleiding van de opmerkingen van zestien gemeenten op de concept rapportage de scores bijgesteld. In nagenoeg alle gevallen betrof dit een positieve bijstelling op één norm. In de helft van de gevallen betrof het een bijstelling met betrekking tot norm 13.5 (controle op verleende toegangsrechten).

Drie gemeenten (één uitvoeringsorganisatie) signaleren terecht dat de onderzoeksperiode is vervroegd van voorjaar 2015 naar najaar 2014. Dit is gebeurd op verzoek van de staatssecretaris. Dit laat echter onverlet dat het eisen betreft waaraan al sinds 2002 voldaan dient te worden.

Zes gemeenten wijzen op het formele karakter van de beoordeling. Zij geven terecht aan dat daardoor geen rekening wordt gehouden met het feit dat binnen sommige gemeenten zaken informeel plaatsvinden. De Inspectie SZW heeft geen gemeenten bezocht. Het gehele onderzoek is – net als in 2013 – uitgevoerd op basis van schriftelijke vastleggingen. Aanname is dat altijd iets op papier is terug te vinden van de uitgevoerde activiteiten. Aangezien het vooral de kleinere gemeenten waren die deze reactie gaven heeft de Inspectie SZW aanvullend onderzocht of er een verschil is in score tussen grote en kleine gemeenten en tussen gemeenten die al dan niet in ISD-verband samenwerken. De uitkomsten hiervan zijn beschreven in hoofdstuk 3.6.

Van de gemeenten die opmerkingen hebben gemaakt over de normen betreft dit het vaakst norm 13.5 (controle op verleende toegangsrechten). Bij deze norm heeft de Inspectie SZW gekeken of er een procedure bestaat en of er een voorbeeld van een beoordelingsrapportage van de uitvoering kan worden opgeleverd. Tevens heeft de Inspectie SZW gevraagd of er specifieke zaken (opvallend zoekgedrag) zijn opgevallen. Dit opvallend zoekgedrag heeft de Inspectie SZW afgeleid van de generieke rapportage en rapportages die de Inspectie SZW op verzoek heeft aangevraagd bij BKWI.
Diverse gemeenten geven aan dat het beoordelen van alleen de BKWI-rapportages voldoende is. In het rapport is op deze opvatting nader ingegaan.

[9] De facto 107 gemeenten, Schoonhoven en Bergambacht vormen samen met enkele andere gemeenten vanaf 1 januari 2015 de gemeente Krimpenerwaard.

De reactie dat de beoordeling van de Inspectie SZW naast een tweetal procedurele normen ook een inhoudelijke component kent is terecht. Overigens geldt voor het merendeel van de gemeenten dat een rapportage ontbreekt.

Een aantal gemeenten geeft aan dat de Inspectie SZW te weinig rekening heeft gehouden met diverse documenten die recent (na 1 september 2014) formeel van kracht zijn. Voor het onderzoek is 1 september 2014 het meetmoment. De Inspectie SZW heeft daarbij een zekere coulance betracht. Daarbij was het wel noodzakelijk dat aangetoond kon worden dat voor 1 september 2014 de zaken bekend waren en werd gewerkt volgens de beschreven werkwijze.

Gemeenten hebben in hun reactie een aantal redenen gegeven waarom men nog niet voldeed aan de norm. Meest genoemd daarbij is de decentralisatieoperatie die veel tijd en aandacht vraagt. Een kleinere groep gemeenten verwees naar gemeentelijke fusies die spelen.

6 Bestuurlijke reacties – naschrift Inspectie

Samenvatting algemeen
Alle organisaties maken een opmerking over het feit dat de Inspectie alleen heeft gekeken naar het centrale deel van de Gezamenlijke elektronische voorziening SUWI (GeVS) en daarbinnen met name naar Suwinet-Inkijk.

Naschrift reactie Inspectie SZW
De opmerking van de organisaties dat niet is gekeken naar het decentrale deel GeVS is correct. Ook in het vorige onderzoek viel dit buiten de scope. Dit betekent automatisch dat DKD-Inlezen buiten beeld is gebleven. DKD-Inlezen wordt gefaciliteerd door het Inlichtingenbureau en meer dan 100 gemeenten maken gebruik van deze dienst. Overigens ook hier is veilig gebruik van gegevens aan de orde.
Ook ten aanzien van het centrale deel van GeVS is de Inspectie selectief geweest. Alle beperkingen van het onderzoek zijn in het eerste hoofdstuk van het rapport beschreven.

Samenvatting algemeen
Alle organisaties onderschrijven het belang van het onderwerp en geven aan een bijdrage te willen leveren via het opdrachtgeversberaad (programmaplan 'borging veilige gegevensuitwisseling Suwinet').

Naschrift reactie Inspectie SZW
Door het opdrachtgeversberaad zijn diverse maatregelen gestart. Deze maatregelen leveren een positieve bijdrage aan een veilig gebruik van gegevens. Het beraad bestaat uit verschillende organisaties, elk met hun eigen doelstellingen, maar heeft geen doorzettingsmacht.
Het is van belang te benadrukken dat de resultaten worden geboekt door het management en de uitvoerders in elke individuele gemeente (samenwerkingsverband).

Samenvatting reactie IB en UWV
IB en UWV maken een opmerking over de verhouding met gemeenten.
UWV geeft aan dat het geen verantwoordelijkheid is van BKWI om gegevens te analyseren of het gebruik te controleren.
Ook het IB benadrukt dat zij opereren vanuit een adviserend perspectief en niet als controleur.

Naschrift reactie Inspectie SZW
Het is aan de gemeenten om een veilig gebruik van gegevens te borgen. De diensten en producten van BKWI en IB kunnen daarbij helpen. De kennis van (account-managers) BKWI en IB op dit terrein is veelal veel groter dan de kennis van een individuele gemeente.
Het is van belang ondanks dit soms grote kennisverschil de verantwoordelijkheid te laten liggen bij gemeenten.

Samenvatting reactie UWV
UWV geeft aan dat Suwinet-Inkijk geen gegevens bevat.

Naschrift reactie Inspectie SZW
Deze opmerking is terecht. Suwinet is een elektronische voorziening voor gegevensuitwisseling. Suwinet-Inkijk is daarbinnen een specifieke service.

Samenvatting reactie VNG
De VNG geeft aan het op prijs te stellen om na afloop van het onderzoek gezamenlijk op te trekken. De uitkomsten zijn verbeterd ten opzichte van het onderzoek in 2013, maar de 17% van de gemeenten die nu voldoet leidt nog niet tot volle tevredenheid. De VNG gaat verder in op een aantal specifieke punten zoals het verzoek aan het rijk om het initiatief te nemen voor een wettelijke verankering verantwoordingsplicht gemeenten en aandacht voor samenwerkingsverbanden en autorisaties.

Naschrift reactie Inspectie SZW
De Inspectie vindt het van belang om een zo effectief mogelijke bijdrage te leveren aan het realiseren van haar missie. Vanuit SZW wordt in het kader van de escalatie ook aandacht gevraagd voor de verantwoording specifiek op het terrein van Suwinet. Het is positief dat door de VNG, aanvullend op het programmaplan, diverse andere acties worden uitgevoerd.

Bijlagen

Bijlage 1 Bestuurlijke reacties

Inlichtingenbureau

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T.a.v. mr. J.A. van den Bos, Inspecteur Generaal SZW
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

St. Jacobsstraat 400-420
3511 BT Utrecht
Postbus 19247
3501 DE Utrecht

Telefoon 088 751 37 00
www.inlichtingenbureau.nl

Betreft : Suwinet "veilig omgaan met elkaar gegevens"
Uw kenmerk : d.d. 19 maart 2015
Ons kenmerk : IB15-95
Bijlage(n) :
Datum : 1 april 2015

Geachte heer Van den Bos,

Namens Stichting Inlichtingenbureau (IB) voldoe ik gaarne aan uw verzoek om te reageren op de conclusies en het oordeel zoals geformuleerd in het rapport Suwinet 'veilig omgaan met elkaars gegevens'.

Uit uw onderzoek blijkt dat gemeenten in de praktijk (nog steeds) in onvoldoende mate invulling geven aan een aantal essentiële normen op het gebied van informatiebeveiliging. Stichting Inlichtingenbureau onderschrijft volledig de noodzaak voor alle ketenpartijen om zich te houden aan het toepasselijk normenkader op het gebied van privacybescherming en informatiebeveiliging.

In uw onderzoek maakt u melding van diverse inspanningen van ketenpartijen om tot verbetering te komen. IB is hierbij betrokken en levert hieraan een bijdrage. Ook in meer algemene zin besteedt het IB in de contacten met gemeenten structureel aandacht aan (het belang van) privacybescherming en informatiebeveiliging. Zo bespreken onze accountmanagers in hun contacten met ambtenaren van gemeenten standaard de wijze van invulling van de normen waarop ook door uw Inspectie is getoetst.

Het onderzoek had uitsluitend betrekking op het centrale deel van de Gezamenlijke elektronische voorzieningen SUWI (GeVS). Daarmee raakt het niet direct de dienstverlening die Stichting Inlichtingenbureau levert als decentrale GeVS-broker voor gemeenten. Uw signaal dat gemeenten onvoldoende bekend zijn met de verschillen tussen infrastructuren zoals GeVS en Suwinet en ketenservices zoals Suwinet-Inlezen en DKD-Inlezen pakt het Inlichtingenbureau graag op. Kennis van de infrastructuur waarvan gemeenten gebruik maken en de services die daarover worden geleverd heeft - zoals u terecht constateert - een belangrijke doorwerking naar (toepassing van) de beveiliging van persoonsgegevens. Wij trekken dit graag breder dan alleen het gebruik van Suwinet-Inkijk. Zowel in ons komende (concept)jaarplan als in de directe communicatie met gemeenten zullen wij expliciet aandacht besteden aan de zogenoemde stelselverantwoordelijkheid. Een goede invulling van deze stelselverantwoordelijkheid kan veel bijdragen aan het goed functioneren van een informatieketen.

Inlichtingenbureau

In het algemeen is voor het functioneren van een gegevensketen van groot belang dat alle partners beschikken over een eenduidige kenbare instructie die misverstanden en misbruik in het licht van privacy en beveiliging uitsluit. Hier ligt een taak voor de stelselverantwoordelijke. IB wil daaraan - op basis van de beschikbare expertise - graag een bijdrage blijven leveren.

Zoals hierboven reeds opgemerkt onderschrijven wij volledig de noodzaak voor alle ketenpartijen om zich te houden aan het toepasselijk normenkader op het gebied van privacybescherming en informatiebeveiliging. Dat geldt niet alleen bij het gebruik van Suwinet-Inkijk, maar ook bij het gebruik van decentrale ketenservices zoals de verwerking van via IB gerouteerde DKD-berichten die door gemeenten worden ingelezen in eigen applicaties of bij het gebruik van via het IB beschikbaar gestelde knooppuntdiensten ter ondersteuning van gemeentelijke werkprocessen ter uitvoering van de nieuwe taken als gevolg van de decentralisaties. Daarbij moet echter wel worden opgemerkt dat wij ons tot gemeenten richten vanuit een adviserend perspectief en dus niet als controleur of toezichthouder. Daarvoor zijn zowel uw Inspectie als het College bescherming persoonsgegevens de aangewezen instanties.

Wij hopen in goede samenwerking met zowel gemeenten, toezichthouders en andere ketenpartijen een positieve bijdrage te kunnen blijven leveren aan een rechtmatige en veilige verwerking van persoonsgegevens in gemeentelijk ketenverband.

Met vriendelijke groet,

Drs. R. de Groot
Voorzitter bestuur Stichting Inlichtingenbureau

Datum

10 APR. 2015

Ons kenmerk

SBK/91615/SV

Uw kenmerk

2015-0000061273

Pagina

1van 2

Postbus 58285, 1040 HG Amsterdam

Aan de Inspecteur-Generaal SZW,
De heer mr. J.A. van den Bos
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Onderwerp

Bestuurlijke reactie Rapport Suwinet 'Veilig omgaan met elkaars gegevens'

Geachte heer van den Bos,

Met uw brief van 19 maart 2015 heeft u ons de concept rapportage Suwinet 'Veilig omgaan met elkaars gegevens' toegezonden met het verzoek hier bestuurlijk op te reageren.
Het betreft een vervolgonderzoek naar de beveiliging van Suwinet-inkijk bij gemeenten, naar aanleiding van het rapport 'De burger bediend' uit 2013.

Het rapport ziet primair toe op het gebruik van gegevens door gemeenten en bevat daarnaast een aantal bevindingen over Suwinet. UWV is - via BKWI - verantwoordelijk voor het beheer van Suwinet.
De bestuurlijke reactie van UWV heeft betrekking op die onderdelen van het rapport waar het UWV raakt als verantwoordelijke voor het beheer van Suwinet.

Vervolgonderzoek bij gemeenten
UWV heeft kennis genomen van het oordeel van de Inspectie dat er een significante verbetering is optreden van de beveiliging van Suwinet-inkijk bij gemeenten ten opzichte van het onderzoek in 2013. Deze verbetering is echter nog onvoldoende om te kunnen spreken van een adequaat beveiligingsniveau. Wij realiseren ons dat er nog de nodige verbeterslagen moeten worden gerealiseerd. Gemeenten zullen hier hun verantwoordelijkheid in moeten nemen. Daarnaast geven VNG, SVB en UWV gezamenlijk uitvoering aan het programmaplan 'Berging veilige gegevensuitwisseling via Suwinet'. De partijen hebben vertrouwen dat met de uitvoering van dit programmaplan, de uitwisseling en het gebruik van gegevens via Suwinet veiliger en beter wordt. De uitkomsten van het onderzoek van de Inspectie worden meegenomen in de verdere uitwerking van het programmaplan.

Suwinet-inkijk
Om een juist beeld van Suwinet-inkijk te geven, is het van belang te melden dat via Suwinet-inkijk gegevens van verschillende bronhouders toegankelijk worden gemaakt voor afnemende partijen. In het rapport wordt Suwinet-inkijk meerdere malen geassocieerd met een systeem dat gegevens bevat. Dit is niet juist. Suwinet-inkijk bevat geen gegevens.

Suwinet-in/ezen
Naast het vervolgonderzoek over de beveiliging van Suwinet-inkijk bij gemeenten, rapporteert de Inspectie in het rapport over de onbekendheid van gemeenten met de

functionaliteit Suwinet-inlezen. In het rapport wordt gesteld dat slechts één gemeente gebruik maakt van Suwinet-inlezen. In deze beschrijving ontbreekt het inlezen van gegevens – door circa 100 gemeenten -voor de uitvoering van de Participatiewet, de IOAW en IOAZ. De toegang tot deze inleesfunctionaliteit wordt door het Inlichtingenbureau verzorgd.

Zienswijze verantwoordelijkheden
Met instemming hebben wij kennis genomen van de zienswijze van de Inspectie over de verantwoordelijkheden bij het loggen van gegevens. BKWI heeft een wettelijke verplichting om gegevens te loggen waarmee het gebruik van Suwinet-inkijk per medewerker van een afnemende partij kan worden nagegaan. Het is echter geen verantwoordelijkheid van BKWI om deze gegevens te analyseren of het gebruik te controleren. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de afnemende partij, in dit geval gemeenten. De Inspectie geeft aan dat gemeenten hun eigen verantwoordelijkheden hierin te licht opvatten.
Indien gemeenten hierbij ondersteuning behoeven, kunnen zij dit aangeven. Dit gebeurt ook. Zo zijn de gebruiksrapportages voor gemeenten onlangs aangepast naar aanleiding van de wensen die VNG bij gemeenten heeft geïnventariseerd. BKWI heeft VNG hierbij ondersteund en heeft de rapportages vervolgens aangepast.
Het blijft echter de verantwoordelijkheid van de afnemende partij zelf om een veilig gebruik van gegevens te borgen. Bij de uitwerking van het eerder genoemde programmaplan wordt aandacht besteed aan de bewustwording bij de verschillende partijen – bronhouder, intermediair en afnemer – van de verantwoordelijkheden die zij hierin dragen.

Zoals hierboven aangegeven, nemen wij de bevindingen van de Inspectie mee in de verdere uitwerking van het Programmaplan 'Berging veilige gegevensuitwisseling via Suwinet'.

Hoogachtend,

mr. drs. B.J. Bruins
Voorzitter Raad van Bestuur

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid(SZW)
dhr. mr. J.A. van den Bos
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

doorkiesnummer	uw kenmerk	bijlage(n)
(070) 373 8696	2015-0000061315	1
betreft	**ons kenmerk**	**datum**
Suwinet 'veilig omgaan met elkaars gegevens'	ECSD/U201500503	2 april 2015

Geachte heer van den Bos,

Vrijdag 20 maart ontvingen wij bovengenoemde rapportage en namen hiervan kennis. Hierbij ontvangt u onze bestuurlijke reactie toekomen die bestaat uit een algemeen deel en specifieke punten.

Algemene reactie

Gezamenlijk optrekken bij adviesvragen gemeenten
VNG vindt veilig gebruik van SUWI-net door gemeenten zeer belangrijk. Uw Inspectie stelt zich coöperatief op ten aanzien van adviseren van gemeenten na afloop van het onderzoek. Dat heeft onze waardering en hierin willen wij graag gezamenlijk optrekken. Het gaat om het beantwoorden van openstaande vragen, verzoeken om pre-audits en het bezoeken van enkele gemeenten.

Uw oordeel
De VNG is van mening dat uw oordeel (4% van de gemeenten van de steekproef 2013 voldoet aan de 7 onderzochte normen, 17% van de steekproef 2015 voldoet aan de 7 onderzochte normen) niet kan leiden tot volle tevredenheid. Dit ondanks een verbetering ten opzicht van 2013. De VNG zal daarom haar verbeterplan – primair gericht op gemeenten als gebruikersorganisaties - continueren. In de bijlage hebben wij een overzicht weergegeven van recente en toekomstige activiteiten (sinds oktober 2014). In het verbeterplan zijn het generieke en het specifieke verbetertraject geintegreerd. Ook zal de VNG via het opdrachtgeversberaad BKWI een actieve bijdrage blijven leveren aan de uitvoering van het gezamenlijk met UWV en SVB tot stand gebrachte programmaplan 'Borging veilige gegevenswisseling Suwi-net'. Dit is primair gericht op het veiliger maken van gegevenswisseling en –gebruik via Suwi-net.

VNG Postbus 30435 2500 GK Den Haag Tel 070-373 83 93 www.vng.nl

Verbeterjaar 2014

Wij zijn teleurgesteld dat het verbeterjaar 2014 dat gemeenten oorspronkelijk gegund was, onder druk van de Tweede Kamer is teruggebracht tot een half jaar. Van een aantal steekproefgemeenten is ons bekend dat zij hun verbetertraject (grotendeels) hebben afgerond in de tweede helft van 2014. Uw onderzoekers waren tijdstechnisch niet meer in de gelegenheid om de eindresultaten van deze lokale verbetertrajecten te betrekken bij het uiteindelijke oordeel. Dat vinden wij jammer.

Specifieke punten

Naast de bovenstaande algemene reactie gaan wij nog in op de onderstaande specifieke punten.

1. Wettelijke verankering verantwoordingsplicht gemeenten. Nogmaals wil VNG erop wijzen dat een wettelijke verankering van de verantwoordingsplicht van gemeenten kan bijdragen aan een sluitend systeem van checks and balances. Wij verzoeken het rijk om hierop initiatief te nemen.
2. Aandacht voor samenwerkingsverbanden en inkooprelaties. U signaleert in uw onderzoek dat het voor samenwerkende gemeenten extra complex is om aan de normen te voldoen. Wij zien dit als een zorgpunt en hebben hierop actie genomen (zie de bijlage). Mogelijk volgen in de toekomst nog meer acties.
3. Speciale aandacht voor autorisaties en controle op autorisaties en opvraaggedrag. VNG merkt op dat van de onderzochte normen het autorisatiebeheer en de controle op autorisaties en opvraaggedrag het minst goed uit het onderzoek naar voren komen. VNG benadrukt dat bij het uitvoeren van het programma 'Borging veilige gegevenswisseling suwi-net' autorisatiebeheer gericht is opgepakt. Binnenkort worden hier de resultaten van verwacht. Daarnaast zijn de gebruikersrapportages voor de sociale diensten aangepast aan gebruikerswensen en is de nieuwe versie veelvuldig onder de aandacht gebracht. Een groot deel van deze werkzaamheden vond echter plaats na de onderzochte periode. Op dit moment passen gemeenten deze gebruikersrapportages toe in hun werkprocessen. Kortom, na de onderzoeksperiode zal de verbeterslag op dit punt mogelijk groter zijn dan tijdens.
4. Suwi-net inlezen vs. DKD-inlezen. Op pagina 15 van de rapportage staat vermeld 'Suwi-net-Inlezen biedt de mogelijkheid om gegevens van andere overheidsorganisaties direct in bedrijfsapplicaties in te lezen en voor in te vullen in e-formulieren. Op dit moment maakt maar één gemeente gebruik van Suwinet-Inlezen.' Dit is een correcte passage, maar deze zou in onze beleving aangevuld moeten worden met een passage over DKD-inlezen. Deze faciliteit biedt gemeenten de mogelijkheid om gegevens van andere Suwi-partijen op een vergelijkbare manier in te lezen. Van DKD-inlezen maken 107 gemeenten gebruik. Het Inlichtingenbureau (IB) faciliteert Suwi-net Inlezen. Gemeenten tekenen voor een correct gebruik van dit instrument via een door het college gemandateerd persoon.
5. Fors minder opvragingen bekende Nederlanders. Het opvragen van bekende Nederlanders is onacceptabel. De VNG is verheugd met het feit dat het raadplegen van bekende Nederlanders fors is teruggedrongen tot een heel laag aantal. Uiteraard is het de bedoeling om dit soort raadplegingen geheel en al uit te bannen.

Kortom, VNG blijft gemeenten faciliteren om door te gaan op het ingezette verbeterpad.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Bijlage extra activiteiten

Door de VNG sinds de start van het programma (oktober 2014) genomen acties gericht op veiliger gegevenswisseling via Suwinet naast programma 'Borging veilige gegevenswisseling suwinet'.

Eén op één benadering

Gezamenlijk met de Taskforce BID en KING is in kaart gebracht van welke gemeente nog geen beeld bestond ten aanzien van de lokale aanpak op informatiebeveiliging. Hierbij is gekeken naar het invullen van gegevens voor een nulmeting informatieveiligheid op www.waarstaatjegemeente.nl (zie hieronder), contactpersonen geregistreerd hebben staan bij de Informatie Beveiligingsdienst voor Gemeenten (in opdracht van de VNG ondergebracht bij KING), het invullen van de 0-meting van de VNG-ledenpeiling over de suwi-zelftest, een suwi-voorlichtingbijeenkomst bezoeken of een suwi-net gerelateerde vraag stellen aan de VNG-frontoffice. 50 gemeenten waarvan geen goed beeld bestond zijn benaderd voor een bestuurlijk gesprek met Ad Koppejan (oud-Kamerlid) en Edo Haan (oud-wethouder Zoetermeer). Bij vrijwel alle betreffende gemeenten heeft dit tot een gesprek geleid waarin concrete verbeteracties zijn afgesproken.

Realisatie visitatiecommissie informatieveiligheid

In de resolutie "Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor een professionele gemeente" die met bijna 95% van de stemmen is aangenomen tijdens de BALV van 2013 hebben gemeenten aangegeven werk te zullen maken van het borgen van informatieveiligheid binnen de gemeenten. Als onderdeel van deze resolutie hebben gemeenten gevraagd om een bestuurlijke visitatiecommissie informatieveiligheid. De visitatiecommissie wordt op dit moment door de VNG, als bestuurlijk leerinstrument ingericht en zal de komende twee jaar met gemeenten het gesprek over informatieveiligheid aangaan. Dit doet de commissie in een breed gesprek met zowel gemeentebestuur als organisatie als mogelijk ook raadsleden. De kennis uit en werkwijze van de bovengenoemde één op één aanpak wordt hierbij meegenomen.

Voorlichtingenreeks KING / IBD en VNG / Sociaal Domein

De Informatiebeveiligingsdienst en het Expertisecentrum Sociaal Domein zijn het laatste kwartaal van 2014 gezamenlijk het land in te gaan om gemeenten voor te lichten over hoe de BIG en de Suwi-normen in goede samenhang te implementeren. Hiertoe is ook een factsheet verschenen, zie http://www.vng.nl/files/vng/20141127-suwi-big-ibd.pdf

Monitoring informatieveiligheid via www.waarstaatjegemeente.nl

Met de resolutie hebben gemeenten aangegeven transparant te zullen zijn over informatieveiligheid. Concreet is afgesproken dat zij dit doen door middel van www.waarstaatjegemeente.nl. De vragen richten zich op de afspraken in de resolutie. Een van de vragen is of gemeenten informatiebeveiligingsbeleid hebben dat is gebaseerd op de BIG.

Ondertekening convenanten door ambtelijke beroepsorganisaties

Op initiatief van VNG en KING is een convenant opgesteld waarmee verschillende ambtelijke beroepsorganisaties zoals de VGS, VDP en NVvB hebben aangegeven dat zij informatieveiligheid en de realisatie van de afspraken uit de resolutie willen borgen. Dit convenant is op 12 februari jl. ondertekend, zie http://www.vng.nl/onderwerpenindex/dienstverlening-en-informatiebeleid/informatieveiligheid/nieuws/convenant-informatieveiligheid-gemeenten-ondertekend

Handreiking voor gemeentesecretarissen en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden
Binnenkort verschijnt een handreiking voor gemeentesecretarissen en directeuren van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden over hoe de verantwoordelijkheden met betrekking tot informatiebeveiliging goed te verdelen en dit goed in te regelen in een jaarcyclus. Dit sluit aan op de bevindingen van de Inspectie SZW, zowel 0- als 1-meting.

Diverse berichtgeving aan gemeenteraden via de VNG-raadsledennieuwsbrief
De VNG brengt periodiek de VNG-raadsledennieuwsbrief uit. In vrijwel elke editie is een item gewijd aan informatiebeveiliging en privacy. Bijvoorbeeld om de activiteiten die in dit overzicht genoemd worden, onder de aandacht te brengen. Met name met betrekking tot de zelftest is aangegeven dat dit een concrete aanleiding kan zijn om raadsvragen te stellen.

1-meting zelftest
In de eerste twee maanden is de VNG-leden peiling inzake de zelftest Suwi-net verricht. Net als bij het onderzoek van de Inspectie SZW betrof dit een 1-meting. Dit heeft gemeenten een (extra) stimulans gegeven om de zelftest weer te verrichten en opnieuw scherp te krijgen aan welke mogelijke verbeterpunten nog gewerkt moet worden. Binnen nu en enkele weken is de analyse hierop gereed.

Vernieuwde GSD-rapportage verschenen inclusief handreiking en voorlichtingsbijeenkomsten
In november verscheen de eindversie van de vernieuwde GSD-gebruikersrapportages waarmee intern controleurs van de gemeente na kunnen gaan of het opvragen van gegevens conform voorschriften verliep. In mei en juni zijn over een voorlaatste versie al voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. Voor optimaal en efficient gebruik van de rapportage heeft de VNG een handreiking tot stand gebracht: http://www.vng.nl/files/vng/20140612-gebruikersrapportages-suwinet.pdf

Gemeenten attenderen op BKWI-bureaukalender met tips voor veilig gebruik van suwinet
Via een webbericht op www.vng.nl heeft VNG reclame gemaakt voor de BKWI-bureaukalender. Deze is veelvuldig besteld.

Bijlage 2 Overzicht verbetermaatregelen Suwinet

Door het Ministerie van SZW zijn per brief van 5 februari 2015 diverse verbetermaatregelen aangekondigd.

1 Aanpak informatieveiligheid overheden:
Door aanname van de Resolutie 'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente' geven gemeenten aan dat zij verder werken aan informatieveiligheid, onder andere door de zogenoemde Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten uit te voeren. Samen met de minister van BZK en de VNG wordt gewerkt aan de inrichting van een verantwoording informatiebeveiliging voor gemeenten waar de verantwoording over het Suwinet onderdeel van is.

2 Aanpak verbetering gebruik Suwinet bij gemeenten:
Voorliggend onderzoek is aangekondigd voor april 2015.

3 Programma 'Borging veilige gegevensuitwisseling via Suwinet':
Per brief van 8 november 2013 kondigde de staatssecretaris een privacy impact assessment naar het Suwinet aan. Dit omvat het wettelijk kader voor de gegevensuitwisseling via Suwinet evenals de keten die loopt van de aanlevering van gegevens door bronleveranciers, het transporteren van gegevens naar afnemers tot en met het gebruik van de gegevens door afnemers. De uitkomst is dat in de afgelopen jaren een aantal samenhangende kwetsbaarheden is ontstaan die elkaar op een negatieve manier beïnvloeden en daarmee tot privacyrisico's leiden.
UWV, SVB en VNG hebben op verzoek aangegeven welke maatregelen zij gaan treffen. Hieronder zal nader worden ingegaan op dit Programma.

4 Toekomstverkenning gegevensuitwisseling:
Samen met UWV, SVB, VNG en het Inlichtingenbureau is gestart met de verkenning van een toekomstbeeld voor gegevensuitwisseling. Wet- en regelgeving SUWI betreffende gegevensverwerking en –uitwisseling wordt herijkt aan de toenemende gegevensuitwisseling tussen beleidsterreinen. Vertrekpunt is wetswijziging in 2016, na de evaluatie van de wet SUWI in 2015. Wet- en regelgeving kan echter eerder wijzigen als dit randvoorwaardelijk is voor de maatregelen van het programma "Borging veilige gegevensuitwisseling via Suwinet".

Programmaplan "Borging veilige gegevensuitwisseling via Suwinet"
Per brief van 7 oktober 2014 is het programmaplan aan de minister en staatssecretaris aangeboden. Het betreft een gezamenlijk programmaplan van UWV, SVB, en VNG (Opdrachtgeversberaad) uit hoofde van hun verantwoordelijkheid voor de instandhouding van Suwinet en van UWV/BKWI als verantwoordelijke voor het beheer van Suwinet. Dit beraad heeft geen formele doorzettingsmacht.
De maatregelen die de Suwi-partijen nemen zijn geordend naar de mate van prioriteit en de volgtijdelijkheid van de maatregelen. De maatregelen zijn daartoe in vier categorieën onderverdeeld. De Suwi-partijen hebben vertrouwen dat met de hierna beschreven maatregelen het uitwisselen en gebruik van gegevens via Suwinet veiliger en beter wordt.

Categorie 1: Prioritaire maatregelen randvoorwaardelijk voor categorie 4

1. Ontwikkeling en invoering van een meer fijnmazige autorisatiestructuur bij gemeenten.
2. Verbetering logging en gebruiksrapportages

Categorie 2: Prioritaire maatregelen met een meer autonoom karakter

3. Ontwikkeling en vaststelling aansluitvoorwaarden en gebruiksvoorwaarden Suwinet-inlezen
4. Ketenbrede awareness-campagne

Categorie 3: Onderzoeksmaatregelen die duiden of en hoe richtlijnen en beleid aanpassing behoeven

5. Beleid inzake misbruik van gegevens door medewerkers
6. Herijking normenkader en verantwoordingsrichtlijn Suwi in het licht van BIR/BIG
7. Telewerken en doorlevering van gegevens

Categorie 4: Vervolgmaatregelen op maatregelen categorie 1

8. Beperking zoekmogelijkheden in Suwinet-Inkijk
9. Beperking toegang Suwinet tot personen relevant voor werkzaamheden medewerker
10. Analyse van gegevens van bepaalde risicoklassen

De maatregelen waarvoor de Suwi-partijen het Ministerie van SZW vragen om het initiatief te nemen zijn:

11. Herijken van wet- en regelgeving SUWI
12. Levering van informatie in plaats van gegevens
13. Transparantie naar de burger
14. Afsluitbeleid

Bijlage 3 Overzicht bevindingen gemeenten (78)

Gemeente	Norm 1.3	Norm 1.4	Norm 1.5	Norm 2.2	Norm 2.3	Norm 13.1	Norm 13.5	Aantal normen Voldoende
Aalten	x	x	x	x		x		5
Alblasserdam	x	x	x	x		x	x	6
Albrandswaard	x	x	x	x		x		5
Alkmaar								0
Assen	x	x	x	x	x	x	x	7
Baarle-Nassau								0
Barendrecht	x	x	x	x		x		5
Binnenmaas	x	x	x	x	x	x	x	7
Blaricum	x	x		x	x	x		5
Boekel	x	x	x	x	x	x	x	7
Boxmeer	x	x	x	x				4
Breda	x	x	x	x	x	x	x	7
Brielle								0
Brummen								0
Bunnik	x							1
Buren	x	x				x	x	4
Cranendonck				x	x	x	x	4
Dantumadiel	x	x	x	x		x		5
Den Haag	x	x		x	x			4
Deurne	x	x		x	x			4
Deventer	x		x	x			x	4
Dinkelland				x	x	x	x	4
Ede	x	x				x		3
Geldrop-Mierlo	x	x		x	x			4
Giessenlanden	x	x	x	x	x		x	6
Groesbeek	x	x	x	x				4
Heemskerk	x	x						2
Heemstede	x	x	x	x	x	x	x	7
Heerenveen								0
Helmond	x	x		x	x			4
Hendrik-Ido-Ambacht	x	x	x	x		x	x	6
Het Bildt	x	x	x	x	x	x		6
Heumen	x					x		2
Hof van Twente	x							1
Houten	x	x	x	x	x	x	x	7

Gemeente	Norm 1.3	Norm 1.4	Norm 1.5	Norm 2.2	Norm 2.3	Norm 13.1	Norm 13.5	Aantal normen Voldoende
Kampen	x	x		x		x	x	5
Krimpen aan den IJssel	x							1
Laren	x	x		x	x	x		5
Leek	x	x	x	x	x	x	x	7
Lelystad	x	x		x	x	x	x	6
Leusden	x	x		x	x	x	x	6
Lingewaard		x						1
Meerssen				x				1
Molenwaard	x	x	x	x	x		x	6
Nieuwkoop	x	x	x	x	x	x		6
Noordwijkerhout	x	x		x		x		4
Oisterwijk	x		x					2
Oldebroek	x		x	x	x	x	x	6
Ommen				x		x		2
Papendrecht	x	x	x	x		x	x	6
Reusel-De Mierden	x	x	x	x	x	x	x	7
Rheden	x	x	x	x	x			5
Rhenen	x							1
Roerdalen	x			x		x	x	4
Scherpenzeel	x					x		2
Schijndel	x	x	x	x	x	x	x	7
Schinnen	x							1
Schoonhoven	x	x	x	x	x		x	6
Sluis	x			x				2
Súdwest Fryslân		x	x					2
Texel	x	x	x	x		x		5
Twenterand	x	x	x	x	x			5
Tynaarlo	x	x	x	x	x	x	x	7
Urk	x	x	x	x	x	x		6
Veldhoven	x							1
Venray				x				1
Vlaardingen	x	x	x	x	x	x	x	7
Vught	x		x			x		3
Waalre	x	x	x	x	x		x	6
Wassenaar	x		x	x				3
Weert	x	x	x	x				4
Werkendam								0

Gemeente	Norm 1.3	Norm 1.4	Norm 1.5	Norm 2.2	Norm 2.3	Norm 13.1	Norm 13.5	Aantal normen Voldoende
West Maas en Waal	x		x	x				3
Weststellingwerf	x	x	x	x	x	x	x	7
Wierden	x		x	x				3
Wormerland	x	x		x	x	x		5
Woudenberg								0
Zevenaar	x	x	x	x	x	x	x	7
Totaal onderzoek 2013	76%	31%	21%	30%	24%	38%	20%	Gem. 2.4
Totaal onderzoek 2015	82%	63%	53%	72%	44%	53%	37%	Gem. 3.9

Gemeenten in kleur zaten ook in het vorige onderzoek van de Inspectie SZW.

Bijlage 4 Overzicht bevindingen gemeenten in het vorig onderzoek (43)

Gemeente		Norm 1.3	Norm 1.4.	Norm 1.5	Norm 2.2	Norm 2.3	Norm 13.1	Norm 13.5	Aantal normen voldoende
Alblasserdam	2013	x							1
	2015	x	x	x	x		x	x	6
Alphen aan den Rijn	2013	x	x			x			3
	2015	x	x	x	x	x	x		6
Baarle-Nassau	2013								0
	2015								0
Bergambacht	2013	x			x	x	x		4
	2015	x	x	x	x	x		x	6
Boekel	2013	x			x				2
	2015	x	x	x	x	x	x	x	7
Brielle	2013								0
	2015								0
Brunssum	2013	x	x	x		x		x	5
	2015	x		x	x	x	x	x	6
Bunschoten	2013								0
	2015	x	x	x		x		x	5
Dalfsen	2013			x					1
	2015				x		x	x	3
De Ronde Venen	2013			x	x				2
	2015	x	x	x	x	x		x	6
De Wolden	2013	x	x	x	x	x	x		6
	2015	x			x	x	x	x	5
Den Haag	2013	x		x	x				3
	2015	x	x		x	x			4
Enkhuizen	2013	x							1
	2015	x	x					x	3
Ermelo	2013								0
	2015	x	x	x	x	x	x	x	7
Franekeradeel	2013	x					x		2
	2015	x	x	x	x	x	x		6
Haarlem	2013	x	x	x	x	x	x		6
	2015	x	x	x	x	x	x		6
Heemskerk	2013	x							1
	2015	x	x						2
Hof van Twente	2013	x							1
	2015	x							1
Hoogeveen	2013	x							1
	2015	x	x	x	x	x			5
Korendijk	2013							x	1
	2015	x	x	x	x	x	x	x	7
Laarbeek	2013	x			x				2
	2015	x	x		x	x			4
Maasgouw	2013	x							1
	2015	x		x	x	x	x		5
Middelburg	2013	x			x		x		3
	2015	x	x		x	x	x	x	6
Midden-Drenthe	2013	x							1
	2015								0
Moerdijk	2013		x	x			x		3
	2015								0
Noord-Beveland	2013	x							1
	2015	x	x	x	x				4

Gemeente		Norm 1.3	Norm 1.4.	Norm 1.5	Norm 2.2	Norm 2.3	Norm 13.1	Norm 13.5	Aantal normen voldoende
Oude IJsselstreek	2013	x							1
	2015	x	x	x	x		x		5
Oudewater	**2013**	**x**	**x**	**x**	**x**		**x**		**5**
	2015	x			x				2
Roermond	2013	x	x	x	x	x	x	x	7
	2015	x	x	x	x	x	x	x	7
Schinnen	2013	x							1
	2015	x							1
Schoonhoven	2013	x			x	x	x		4
	2015	x	x	x	x	x		x	6
Soest	2013								0
	2015	x	x	x		x		x	5
Stadskanaal	2013	x	x	x	x	x	x	x	7
	2015	x	x	x	x	x		x	6
Texel	2013								0
	2015	x	x	x	x		x		5
Tubbergen	2013		x		x	x	x	x	5
	2015	x	x	x	x	x		x	6
Twenterand	2013	x	x	x				x	4
	2015	x	x	x	x	x			5
Tynaarlo	2013	x	x		x		x		4
	2015	x	x	x	x	x	x	x	7
Vlissingen	2013	x					x	x	3
	2015	x	x		x	x	x	x	6
Wageningen	2013	x			x			x	3
	2015	x	x	x	x		x	x	6
Weststellingwerf	2013	x			x	x	x	x	5
	2015	x	x	x	x	x	x	x	7
Zederik	2013	x							1
	2015	x	x	x	x	x		x	6
Zoeterwoude	2013	x	x	x					3
	2015	x	x	x	x	x			5
Zwijndrecht	2013	x							1
	2015	x	x	x	x		x	x	6
Totaal	**2013**	**74%**	**28%**	**26%**	**37%**	**23%**	**33%**	**21%**	**Gem. 2.4**
	2015	**88%**	**74%**	**65%**	**77%**	**63%**	**47%**	**53%**	**Gem. 4.7**

Gearceerde gemeenten zitten ook in de steekproef voor het landelijke beeld (78).

Bijlage 5 Overzicht mutaties in de uitslagen gemeenten in de vorige steekproef (43)

Mutaties	Aantal gemeenten	Norm 1.3	Norm 1.4.	Norm 1.5	Norm 2.2	Norm 2.3	Norm 13.1	Norm 13.5
+7	1	1	1	1	1	1	1	1
+6	1	1	1	1	1	1	1	0
+5	7	3	7	7	4	4	4	6
+4	5	1	4	4	4	4	2	1
+3	6	0	4	4	3	3	2	2
+2	7	0	5	2	2	2	-1	4
+1	5	1	1	0	2	2	0	-1
0	6	0	0	0	0	0	0	0
-1	3	-1	-1	-1	0	0	-1	+1
-2	0	0	0	0	0	0	0	0
-3	2	0	-2	-2	0	0	-2	0
TOTAAL	43							

Bijlage 6 Overzicht samenwerkingsverbanden (ISD en/of uitbestedingen)

Gemeenten die grijs gearceerd zijn, maken deel uit van de steekproef voor het landelijke representatieve beeld. Gemeenten die blauw gearceerd zijn, maken alleen deel uit van het onderzoek specifiek naar de gemeenten die in 2012 reeds in het onderzoek zaten.

ISD AAT	Assen, Aa en Hunze, Tynaarlo
Sociale Dienst Drechtsteden	Alblasserdam, Hendrik Ido Ambacht, Papendrecht, Zwijndrecht, Sliedrecht, Dordrecht
ISD Kromme rijn Heuvelrug	De Bilt, Bunnik, Utrechtse Heuvelrug, Wijk bij Duurstede, Zeist
RSD Alblasserwaard en Vijfherenlanden	Molenwaard, Lingewaal, Zederik, Giessenlanden, Leerdam, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem
SD BBS	Baarn, Bunschoten, Soest
ISD BOL	Brunssum, Onderbanken, Landgraaf
ISD Bollenstreek	Hillegom, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Teylingen
ISD De Kempen	Bladel, Bergeijk, Eersel, Oirschot, Reusel-De Mierden
ISD De Liemers	Zevenaar, Duiven, rijnwaarden, Westervoort
ISD Helmond	Deurne, Geldrop-Mierlo, Helmond
ISD Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid NW-Fryslan	Franekeradeel, Het Bildt, Menameradiel, Ferwerderadiel, Vlieland, Terschelling, Leeuwarderadeel, Harlingen
ISD Intergemeentelijke Afdeling Sociale Zaken	Bloemendaal, Haarlemmerliede en Spaarnwoude, Heemstede
ISD K5 gemeenten	Bergambacht, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven, Vlist
ISD Lekstroom	Houten, IJsselstein, Lopik, Nieuwegein, Vianen
ISD Nieuwkoop	Nieuwkoop, Kaag en Braassem, Alphen a/d Rijn
ISD Noaberkracht	Dinkelland, Tubbergen
ISD Noordenkwartier	Leek, Marum, Noordenveld
ISD Optimisd	Bernheze, Schijndel, Sint-Michielsgestel, Veghel
ISD Orionis Walcheren	Middelburg, Veere, Vlissingen
Sociale Zaken Woerden	Woerden, Oudewater, Montfoort
BAR organisatie	Barendrecht, Albrandswaard, Ridderkerk
ISD ISWI	Aalten, Oude IJsselstreek
ISD Pentasz Mergelland	Eijsden-Margraten, Gulpen-Wittem, Meerssen, Vaals
ISD Regionale Sociale Dienst Hoeksche Waard	Binnenmaas, Strijen, Cromstrijen, Oud-Beijerland, Korendijk
ISD Spijkenisse	Bernisse, Brielle, Nissewaard, Spijkenisse
ISD SWI	Valkenswaard, Cranendonck, Heeze-Leende, Waalre
ISD Veluwerand	Zeewolde, Harderwijk, Ermelo
ISD	Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, voorschoten
HBel-gemeenten	Laren (NH.), Huizen, Blaricum, Eemnes
Tilburg	Baarle Nassau, Tilburg
Bestuursdient Ommen-Hardenberg	Ommen –Hardenberg
Samenwerkingsverband	Dantumadiel, Dongeradeel,Schiermonnikoog
Samenwerkingsverband	Olst-Wijhe,Raalte/Deventer
Samenwerkingsverband	Apeldoorn, Brummen
Samenwerkingsverband	Zaanstad,Wormerland
Samenwerkingsverband	Venray,Venlo

Bijlage 7 Methodologische verantwoording

Representativiteit
Voor dit onderzoek is een zuiver aselecte steekproef getrokken van 78 uit de 403 gemeenten (peildatum september 2014). Hiermee kunnen uitspraken worden gedaan over alle gemeenten met 95% betrouwbaarheid en een onnauwkeurigheidsmarge van 10%.
Voor het onderzoek is tevens een zuiver aselecte steekproef getrokken van 43 uit de 80 gemeenten die in het vorige onderzoek zaten. Hiermee kunnen uitspraken worden gedaan over deze 80 gemeenten met 95% betrouwbaarheid en een onnauwkeurigheidsmarge van 10%.

Onderzoekspeildata
Voor het beoordelen van de maatregelen die gemeenten in 2014 hebben getroffen is uitgegaan van de stand van zaken per 1 september 2014. Maatregelen en documenten, zoals beveiligingsplannen, die na deze datum tot stand zijn gekomen, zijn in de beoordeling nog meegenomen als aantoonbaar was dat er voor het meetmoment zaken intern wel al bekend en nageleefd werden.

Reikwijdte uitspraken
Het onderzoek richt zich op zeven essentiële normen. Dat is een deel van het totale normenkader dat bestaat uit 115 normen (waarvan 26 essentieel zijn).
Het voldoen aan de zeven normen zegt niets over het voldoen aan de overige normen.
Het onderzoek is uitgevoerd op basis van de door de gemeenten gegeven antwoorden op een standaardvragenlijst en opgestuurde bewijsstukken. De Inspectie SZW heeft de betrokken gemeenten niet bezocht en heeft dus niet ter plekke gekeken naar de uitvoering.

Bij het beoordelen van de beheersingsmaatregelen rond het veilig gebruik van informatiesystemen wordt dikwijls onderscheid gemaakt in 'de opzet', het 'bestaan' en 'de werking' van beheersingsmaatregelen. De opzet heeft vooral betrekking op de formele organisatie. Bij onderzoek naar het bestaan wordt vastgesteld of de beschreven organisatie daadwerkelijk in de praktijk bestaat. Bij werking wordt onderzocht hoe de organisatie daadwerkelijk functioneert en wordt ook aandacht besteed aan de informele organisatie.
Op basis van de antwoorden, de ontvangen bewijsstukken en de informatie van BKWI kan de Inspectie SZW een geldige uitspraak doen over de opzet van het veilig gebruik van Suwinet. De reikwijdte van de uitspraken over bestaan en werking is beperkter omdat de Inspectie SZW niet ter plaatse onderzoek heeft verricht. Hoewel onwaarschijnlijk, is het theoretisch mogelijk dat de werking goed is terwijl dit op basis van de antwoorden en ontvangen bewijsdocumenten niet aan te tonen is. Omgekeerd kan het ook het geval zijn dat de antwoorden en bewijsstukken aangeven dat alles goed is georganiseerd en werkt terwijl de feitelijke werking in de praktijk niet voldoende is.

Benadering gemeenten
Half juli 2014 hebben 108 Colleges van Burgemeester en Wethouders een brief ontvangen, waarin het onderzoek werd aangekondigd. In de brief werd verzocht om de naam en het e-mailadres van een contactpersoon (bij voorkeur een security officer) door te geven. De brief leverde, na schriftelijke en telefonische rappelleringen, 100% respons op.

Aan de contactpersoon is per e-mail een vragenlijst verzonden. De antwoorden en de meegestuurde bewijsstukken zijn vervolgens beoordeeld. Daarbij is ook de informatie van BKWI benut. In vrijwel alle gevallen leidde bestudering van de antwoorden en bewijsstukken tot aanvullende vragen. Deze zijn per e-mail aan de contactpersoon verzonden.
Na beoordeling van de aanvullende antwoorden en bewijsstukken zijn de resultaten in concept verzonden aan de Colleges van B&W en de contactpersoon. De gemeenten is gevraagd te reageren op deze conceptrapportage en bij verschil van mening aanvullende bewijsstukken op te sturen.

Na ontvangst van de reacties of het verstrijken van de reactietermijn zijn de definitieve rapportages van bevindingen verzonden aan het college van B&W en de gemeenteraad.

Binnen het project is een team van kwaliteitsborgers ingericht. Dit team heeft elke stap in het proces gecontroleerd, voordat vervolgens de reactie naar de gemeente werd gestuurd.

Informatie van BKWI
BKWI logt de gegevens van het gebruik van SUWInet

SUWInet-inkijk	Logging van gegevens op BSN-niveau per medewerker gemeente
SUWInet-inlezen	Logging van gegevens op BSN niveau per gemeente/ISD

Op basis van de loggings maakt BKWI een maandelijkse rapportage. Deze rapportage is maandelijks door gemeenten opvraagbaar via Suwinet. Deze rapportage bevat onder meer informatie over het totaal aantal opvragingen, het aantal burgerservicenummers dat is geraadpleegd, het aantal opvragingen binnen en buiten kantooruren, het aantal geslaagde en niet geslaagde inlogpoginingen, het aantal actieve en inactieve accounts etc. Tevens is de rapportage voorzien van een toelichting. De rapportage bevat geen gegevens die naar natuurlijke personen zijn te herleiden.

De Inspectie SZW heeft van BKWI van alle geselecteerde gemeenten een rapportage over de periode maart 2014 - september 2014 ontvangen.
De Inspectie SZW heeft BKWI rapportages opgevraagd die het inloggedrag op de "zware rollen'' zichtbaar maken. Dit betreft alleen Suwinet-inkijk. Doel van deze opvraging is opvallend zoekgedrag op te sporen. In principe gebruikt een gemeenteambtenaar het BSN om toegang te krijgen tot iemands persoonsgegevens. Het vaak raadplegen van deze zware rollen kan erop wijzen dat er sprake is van onrechtmatig gebruik.

In gesprek met BKWI bleek dat de registratie niet altijd eenduidig is. Tevens kan de wijze waarop de werkprocessen bij gemeenten zijn ingericht leiden tot verschillend zoekgedrag. Dat betekent dat voorzichtig omgegaan dient te worden met de

registraties over opvallend zoekgedrag. Zo bleek dat als de ingang BSN werd gebruikt en vervolgens op kenteken wordt geklikt dit wordt geregistreerd als rechtstreeks zoeken op kenteken.

De logfiles die zijn opgevraagd betreffen:
- zoeken op achternaam en geboortedatum
- zoeken op achternaam (3 letters)
- zoeken op postcode en huisnummer
- zoeken op kenteken
- zoeken op postcode buiten postcodegebied

Om te bepalen wanneer er nader onderzoek nodig is, wordt een onderscheid gemaakt in het aantal opvragingen per account (medewerker met toegang tot Suwinet) en per gemeente.
Voor het gebruik per account is navraag gedaan voor alle afwijkingen die groter zijn dan 1x de standaardafwijking van boven het gemiddelde aantal opvragingen in 2013 resp. 2014 (tot 1 september).
Voor het aantal opvragingen per gemeente is allereerst het aantal opvragingen gedeeld door het bestand WWB. Dat is nodig omdat anders alleen de grote gemeenten worden geselecteerd. Vervolgens is het gemiddelde berekend en is gekeken welke gemeenten boven de standaardafwijking zaten.

Ten slotte heeft de Inspectie SZW BKWI gevraagd na te gaan of en zo ja hoe vaak gezocht is op het BSN van bekende Nederlanders. De Inspectie SZW heeft een honderdtal namen aan BKWI doorgegeven. BKWI heeft vervolgens aangegeven hoe vaak gegevens van een of meerdere bekende Nederlanders uit de lijst van 100 door een of meer van de steekproefgemeenten zijn geraadpleegd. Het zoeken op bekende Nederlanders is voor de Inspectie SZW een indicator voor de mate waarin Suwinet oneigenlijk en/of onrechtmatig wordt gebruikt.
Omdat de opvraging van bekende Nederlanders op gemeenteniveau en niet op accountniveau is gevraagd heeft BKWI daarbij gebruik gemaakt van de logging van SUWInet-inkijk.
Voor een medewerker met toegang tot Suwinet is het verleidelijker om het BSN van een bekende te raadplegen. Daarbij valt te denken aan collega's, leidinggevenden, (nieuwe) (ex-)partner, buren, etc. Dit soort zoekgedrag is alleen op te sporen door een vergelijking te maken tussen de door de medewerker geraadpleegde BSN en zijn klantenbestand. Wie interessant is voor welke medewerker, is immers vooraf niet bekend. Alleen als er is gezocht op namen van niet-klanten kan een vermoeden rijzen omtrent dit ongewenste zoekgedrag. Bij een afwijking kan de medewerker om een verklaring worden gevraagd. Er zijn bij dit onderzoek gemeenten geweest die deze controle periodiek en steekproefsgewijs hanteren. De meeste gemeenten doen dit overigens niet.

Bij opvallend zoekgedrag is aan de contactpersoon van de gemeente gevraagd of men deze 'afwijking' zelf ook heeft geconstateerd en of men hiervoor een verklaring kan geven.

Bijlage 8 Wettelijk kader

Op grond van artikel 62, eerste lid, Wet SUWI wisselen het UWV, de SVB en gemeenten persoonsgegevens uit in het kader van de uitvoering van hun wettelijke taken.
De SUWI-partijen dragen gezamenlijk zorg voor de instandhouding van de Gemeenschappelijke elektronische Voorzieningen SUWI (GeVS) voor de verwerking van gegevens (artikel 62, tweede lid, Wet SUWI).

Het Besluit SUWI en de Regeling SUWI bevatten nadere regelgeving ten aanzien van de GeVS.

Op grond van artikel 5.21 Besluit SUWI voert het UWV ten behoeve van de gezamenlijke zorg voor de instandhouding van de GeVS een aantal beheertaken uit. Het Bureau Keteninformatisering Werk & Inkomen (BKWI) is belast met deze beheertaken.

Op grond van artikel 6.4 Regeling SUWI dragen het UWV, de SVB, de colleges van burgemeester en wethouders, het IB en op de GeVS aangesloten niet SUWI-partijen zorg voor de beveiliging van de gegevensuitwisselingen overeenkomstig hetgeen over de voor het stelsel van maatregelen en procedures te hanteren normen wordt bepaald in bijlage I ("Stelselontwerp & Beveiliging Gezamenlijke elektronische Voorzieningen SUWI").
Het UWV, de SVB, de colleges van burgemeester en wethouders, het IB en de aangesloten niet SUWI-partijen dienen ieder in een beveiligingsplan aan te geven op welke wijze zij hieraan invulling geven.

Op grond van artikel 6.4, derde lid, Regeling SUWI dienen het UWV, de SVB en het IB jaarlijks te rapporteren over het gebruik en de inrichting van de GeVS. Deze rapportage gaat vergezeld van een oordeel van een EDP-auditor.

In het Stelselontwerp is opgenomen dat de SUWI-partijen onderling en gezamenlijk, met het BKWI, afspraken maken op de verschillende deelgebieden van informatie-uitwisseling binnen de SUWI-keten. Uiteindelijk vinden de afspraken hun weerslag in diverse concrete producten, zoals de Verantwoordingsrichtlijn Privacy & Beveiliging GeVS.

De Verantwoordingsrichtlijn bevat tevens het Normenkader GeVS. Dit is een praktische vertaling van de eisen op het gebied van beveiliging en privacy.

De Inspectie SZW beschouwt het Normenkader GeVS als de professionele standaard voor alle SUWI-partijen op het gebied van beveiliging en privacy.

Het normenkader maakt een onderscheid in twintig aandachtsgebieden en maakt tevens een onderscheid in essentiële en niet essentiële normen. Door SUWI-partijen is aan essentiële normen een zwaarder gewicht toegekend. In de verantwoordingsrichtlijn is bepaald dat een goedkeurend oordeel door een auditor alleen kan worden gegeven indien uit de bevindingen van alle als essentieel onderkende normen blijkt dat voldaan wordt aan de norm. Bij de overige normen mag er sprake zijn van zgn. niet-materiële tekortkomingen.

De Inspectie heeft in het kader van het onderzoek naar de beveiliging van gemeenten zeven essentiële normen geselecteerd.

Organisatie Aandachtsgebieden		**Aantal Normen**	**Aantal Essentiële Normen**	**Norm gebruikt in dit onderzoek**
1	Organisatorische aspecten	10	6	5
2	Architectuur / Standaarden	4	2	
Ondersteunende processen				
3	Dienstenniveau Beheer	3	-	
4	Capaciteitsbeheer	4	-	
5	Continuïteitsbeheer	5	1	
Beheerprocessen				
6	Configuratiebeheer	4	-	
7	Incident- en probleembeheer	7	2	
8	Wijzigingbeheer	6	3	
9	Testen	6	3	
10	Netwerkbeheer	4	-	
11	Logische toegangsbeveiliging	10	2	2
12	Fysieke beveiliging	2	1	
Functies				
13	Suwinet-Inlezen	10	-	
14	Electronische ketenberichten (EKB's)	5	-	
15	Suwinet-Mail (Ongestructureerde berichten)	6	-	
16	Toegangbeveiliging programmatuur	7	1	
17	Suwinet-Broker	niet verder uitgewerkt	-	
Techniek				
18	Netwerk	8	3	
19	Server	7	-	
20	Koppelingen / koppelpunten	7	2	
Totaal		115	26	7

Tabel: Normenkader GeVS

Van deze 115 normen zijn er 11 (incl. 3 essentiële normen) die alleen betrekking hebben op de beherende taken van BKWI.

Bijlage 9 Opvallend zoekgedrag

Van BKWI heeft de Inspectie SZW lijsten ontvangen over 2013 en 2014 (tot 1 september). Op basis van een statistische bewerking is gekeken welke gemeenten opmerkelijk zoekgedrag kennen. Dat wil overigens niet zeggen dat er iets aan de hand is maar dat het wel gewenst in die gevallen nader onderzoek te verrichten. De gemeenten zijn hierover benaderd.

Overzicht opvallend zoekgedrag 2014 op basis van de gecombineerde steekproeven. Daarbij is gekeken naar opvallend zoekgedrag op gemeente- en accountniveau.

	Gemeenteniveau	**Accountniveau**
Opvallende logging achternaam en geboortedatum (5a)	1	13
Opvallende logging 3letters achternaam (5b)	2	8
Opvallende logging huisnr en Postcode (5c)	8	23
Opvallende logging aantal keren gelijke Postcode (5d).	10	25
Opvallende logging Postcode (5e)	9	11
Opvallende logging kenteken (5f).	4	15

Bij het opmerkelijk zoekgedrag bleek dat de registratie op kenteken niet alleen betrekking had op directe raadplegingen, maar ook op raadplegingen waarbij men via het BSN naar een kenteken ging zoeken. Tevens kan opvallend zoekgedrag te maken hebben met de wijze waarop gemeenten werkprocessen hebben ingericht.

De lijst is dus een eerste (statistische) signalering. Of er daadwerkelijk sprake is van opvallend zoekgedrag blijkt uit de nadere analyse.

Bij twee van de geselecteerde gemeenten was sprake van het raadplegen van bekende Nederlanders (periode 1 januari 2014 – 1 september 2014). De gemeenten hebben hiervoor geen verklaring gegeven. Bij het vorige onderzoek waren er 14 gemeenten met een raadpleging van een bekende Nederlander (periode 1 januari 2011 – 31 december 2013). Het aantal opvragingen is iets meer dan gehalveerd; dat betekent in concreto nog steeds dat van alle Nederlandse gemeenten er in 2014 ca. 15 gemeenten zijn waar gezocht is naar deze groep Nederlanders.

Bijlage 10 Analyse grote en kleine gemeenten

De inspectie is ook in dit onderzoek, net zoals bij gelijksoortige eerdere onderzoeken, gewezen op verschillen in de beheersing van de beveiliging die zouden samenhangen met de omvang van de organisatie die de WWB uitvoert. Het uitgangspunt daarbij is dat grotere gemeenten gemakkelijker administratieve processen kunnen opzetten ter bewaking van het gebruik van elektronische gegevens dan kleinere. Kleinere organisaties zouden dit kunnen compenseren met soft controls, bijvoorbeeld omdat ambtenaren bij kleinere organisaties beter in de gaten hebben wat collega's doen op Suwinet dan bij grotere organisaties. Omdat echter de inspectie de nadruk legt op de administratieve organisatie, procedures en processen, worden die soft controls niet of onvoldoende meegewogen – zo is de stelling – en zullen kleinere organisaties minder vaak aan de normen voldoen dan grotere.

Om deze hypothese te testen, heeft de inspectie een vergelijking gemaakt tussen grotere en kleinere gemeenten enerzijds, en goed en minder goed scorende gemeenten anderzijds. Het gebruik van het woord "gemeente" is hier eigenlijk niet terecht. Zoals al is besproken, blijkt dat veel gemeenten samenwerken bij de WWB, of de uitvoering hebben opgedragen aan een grotere (kern)gemeente. Omdat de stelling is dat grotere uitvoeringsorganisaties gemakkelijker aan de normen kunnen voldoen, moet dan ook niet worden gekeken naar sec de omvang van de gemeente zelf, maar naar de omvang van de feitelijk uitvoerende organisatie (samenwerkingsverband, ISD). Dat wil zeggen dat de inspectie het aantal normen waaraan zo'n uitvoerende organisatie voldoet (de prestatie), heeft afgezet tegen het aantal WWB-ers dat van die organisatie een uitkering verkrijgt (de omvang van de organisatie). Hierbij is de grens tussen "groot" en "klein" een aantal keren op verschillende wijze getrokken, namelijk zodanig dat er veel kleine en weinig grote organisaties zijn, respectievelijk dat het aantal grote en kleine organisaties ongeveer even groot is, respectievelijk er meer grote dan kleine gemeenten zijn. In het laatste geval worden eigenlijk alleen de allerkleinste uitvoeringsorganisaties qua presteren vergeleken met de rest.

Gezocht is niet op omvang van het inwonertal maar op aantal WWB-ers (als indicatie voor het uitvoeringsapparaat). In geen van de drie onderzochte situaties (1/3 groot – 2/3 klein, 1/2 groot – 1/2 klein en 1/6 klein – 5/6 groot) trof de inspectie uitkomsten aan die de hypothese dat grotere organisaties beter presteren (dan wel dat kleinere minder goed presteren) onderbouwen. In onderstaande tabel zijn de uitkomsten weergegeven voor de vergelijking van de allerkleinste entiteiten met de resterende uitvoeringsorganisaties.

Uit de tabel blijkt dat het aantal gemeenten dat goed of minder goed presteert (de waargenomen aantallen) vrijwel gelijk is aan het aantal dat verwacht mag worden als er geen verschil zou zijn in de prestaties (de theoretisch verwachte aantallen).

Kruistabel van het aantal gemeenten dat weinig (<4) of meer (4 t/m 7) normen positief scoorde en het aantal grote en kleine gemeenten naar aantal uitkeringen WWB, waarbij een zesde van het aantal gemeenten als klein wordt gekarakteriseerd. Met daarbij het verwachte aantal als de grootte geen enkele invloed zou hebben op het aantal goed beoordeelde normen.

			Aantal normen dat goed is beoordeeld		Totaal aantal gemeenten
			Weinig	Veel	
Gemeentegrootte naar WWB	Klein	Feitelijk vastgesteld	7	4	11
		Verwacht	6,2	4,8	11,0
	Groot	Feitelijk vastgesteld	32	26	58
		Verwacht	32,8	25,2	58,0
Totaal aantal gemeenten			39	30	69

Bijlage 11 Vragenlijst uitvraag gemeenten (blanco)

Contactgegevens

Gemeente

Functionaris, naam, functie en afdeling

Mailadres

Telefoonnummer

Norm 1 (beveiligingsbeleid en beveiligingsplan)

Vragen:

a. Heeft uw Sociale Dienst een informatiebeveiligings**beleid**?

b. Heeft uw Sociale Dienst een informatiebeveiliging**splan** zoals genoemd in de regeling SUWI?

c. Is het plan goedgekeurd door het management van de Sociale Dienst en wanneer?

d. Wordt het beleid en het plan uitgedragen in de organisatie?

e. Op welke wijze gebeurt dit?

f. Vindt evaluatie en actualisatie van het informatiebeveiligingsbeleid en het informatiebeveiligingsplan plaats?

g. Met welke frequentie en hoe gebeurt dit?

h. Worden er werkzaamheden uitgevoerd door bijvoorbeeld een Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD), sociale recherche of ander samenwerkingsverband?

i. Zo ja, op welke wijze zijn taken en bevoegdheden, relevant voor het onderwerp informatiebeveiliging, gemandateerd of overgedragen?

Bewijsstukken:

- Bovengenoemd informatiebeveiligingsbeleid en beveiligingsplan;
- Stukken waaruit blijkt dat deze:
  - door het management zijn geaccordeerd (bijv. een verslag);
  - binnen de organisatie zijn uitgedragen (bijv. verslagen, presentaties, interviews);
  - periodiek worden geëvalueerd en geactualiseerd (bijv. verslagen, oude versies en wijzigingen).
- Bij mandatering of overdracht van taken: mandateringsbesluiten, gemeenschappelijke regelingen en contracten.

Norm 2 (organisatorische aspecten)

Vragen:

a. Heeft u taken en verantwoordelijkheden en bevoegdheden t.a.v. het gebruik van Suwinet beschreven?

b. Hoe heeft u deze belegd?

c. Op basis van welke criteria hebben medewerkers:
   i. toegang tot gegevens uit Suwinet?
   ii. Zware rollen (zoals bijvoorbeeld de GSD-rollen 018, 021 en 030 en/of eventueel door u zelf samengestelde R-rollen)?
   iii. de mogelijkheid bevoegdheden te verlenen?

d. Wat is uw beleid voor de controle van het gebruik?

e. Maakt u gebruik van Suwinet-Inlezen?

f. Zo ja, wat is het beleid voor veilig gebruik van Suwinet Inlezen? Zo nee, kunt u de hieronder deel 2 van de bij norm 13 gestelde vragen overslaan.

g. Heeft u een security officer aangesteld?
   i. Wat is zijn/haar takenpakket?
   ii. Hoe geeft hij/zij hieraan invulling?

Bewijsstukken:

- Beschrijving taken en bevoegdheden, hoe deze zijn belegd en hoe met (speciale) bevoegdheden wordt omgegaan;
- Uitgangspunten en richtlijnen voor het gebruik van Suwinet-Inlezen;
- Naam van de security officer, zijn/haar takenpakket en rapportages die door hem/haar in 2014 zijn opgesteld (eventueel geanonimiseerd).

Norm 13 (logische toegangsbeveiliging)

Bij gebruik van Suwinet Inkijk (deel 1):

a. Hoeveel medewerkers hebben toegang tot Suwinet?

b. Zijn dit allen medewerkers van de Sociale Dienst of ook medewerkers van andere afdelingen, diensten en/of instellingen?

c. Hoeveel hiervan hebben zware rollen en welke?

d. Hoeveel medewerkers (en welke functie hebben deze) kunnen toegangsrechten verlenen en hoe gebeurt dit?

e. Hoe, en hoe vaak controleert u de verleende toegangsrechten en het gebruik van Suwinet in de praktijk?

f. Maakt u gebruik van niet-persoonsgebonden accounts (meerdere medewerkers die van 1 account gebruik maken)?

g. Heeft u daarnaast indicaties dat meerdere personen van hetzelfde account gebruik maken?

h. Hoe worden bevoegdheden in de praktijk verleend en weer ingetrokken?

i. Gebruikt u voor controle de periodieke rapportages van BKWI? Hoe vaak heeft u deze in 2014 jaar opgevraagd? Controleert u het gebruik ook nog op een andere wijze?

j. Hoe vaak hebt u in 2014 specifieke rapportages opgevraagd bij BKWI (rapportages die tot individuele personen - burgers of medewerkers - herleidbaar zijn)?

Bij gebruik van Suwinet Inlezen (deel 2):

a. Hoeveel medewerkers hebben toegang tot gegevens die middels Suwinet Inlezen zijn verkregen?

b. Zijn dit allen medewerkers van de Sociale Dienst of ook medewerkers van andere afdelingen, diensten en/of instellingen?

c. Hoeveel hiervan hebben zware rollen en welke?

d. Hoeveel medewerkers kunnen toegangsrechten verlenen en welke functies hebben deze medewerkers? Hoe gebeurt dit?

e. Hoe, en hoe vaak controleert u het gebruik van Suwinet gegevens in de praktijk?

f. Maakt u gebruik van niet-persoonsgebonden accounts (meerdere medewerkers die van 1 account gebruik maken)?

g. Heeft u daarnaast indicaties dat meerdere personen van hetzelfde account gebruik maken?

h. Hoe worden bevoegdheden in de praktijk verleend en weer ingetrokken?

i. Gebruikt u voor controle vergelijkbare overzichten als de periodieke en specifieke rapportages van BKWI? Hoe vaak heeft u deze het afgelopen jaar opgevraagd? Controleert u het gebruik ook nog op een andere wijze?

Bewijsstukken:
- Overzichten van autorisaties, speciale toegangsrechten, controles, incidenten, maatregelen, overige rapportages en relevante mailwisselingen. U kunt de bewijsstukken desgewenst anonimiseren.

Bijlage 12 Publicaties van de Inspectie SZW – directie Werk en Inkomen

2015

R15/01	Gemeentelijke aandacht voor verdringing door bijstandsgerechtigden
R15/02	Suwinet 'veilig omgaan met elkaars gegevens'

2014

R14/01	Handhaving tijdens de Dienstverlening
R14/02	Kansen voor oudere Ww-ers (45+)!
R14/03	Afspraken en resultaten regionaal arbeidsmarktbeleid
R14/04	Ken uw klanten
R14/05	De boete belicht
R14/06	Uitvoering van de WWB voor jongeren (18-27 jaar)

2013

R13/01	De Sociale Verzekeringsbank; Veranderprogramma SVB Tien
R13/02	De invloed van ontheffingen op de arbeidsparticipatie van WWB'ers
R13/03	Regierol gemeenten bij regionaal arbeidsmarktbeleid
R13/04	Over signaal, sanctie en incasso
R13/05	Dienstverlening aan oudere (45+) bijstandsgerechtigden
R13/06	Van schoolgaand kind tot zelfstandig jongere ACTIEF OP WEG NAAR WERK
R13/07	Verordeningsplicht gemeenten maatschappelijke participatie kinderen
R13/08	De burger bediend in 2013
R13/09	Voor wat hoort wat; Een beschrijving van de uitvoering van de tegenprestatie naar vermogen door gemeenten

De Inspectie SZW maakt deel uit van het
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Inspectie SZW
Postbus 820 | 3500 AV Utrecht
Telefoon 0800 5151 (gratis)
www.inspectieszw.nl.

Mei 2015

XEROXOBT | 842620